

Borås Stad BUDGET 2024

Version för
Kommunfullmäktige
22-23 november 2023

Tio år i sammandrag

mnkr	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
RESULTATRÄKNING										
Nettokostnader	-5 086	-5 428	-5 687	-5 771	-6 142	-6 237	-6 340	-6 807	-7 443	-7 852
Avskrivningar	-205	-268	-216	-227	-267	-296	-322	-309	-320	-335
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER	-5 291	-5 697	-5 903	-5 998	-6 409	-6 533	-6 662	-7 116	-7 763	-8 187
Skatteintäkter och generella statsbidrag	5 422	5 782	6 056	6 225	6 452	6 778	7 089	7 488	7 672	8 099
Finansnetto	29	33	45	91	56	39	45	29	27	35
RESULTAT EFTER FINANSNETTO	160	118	198	318	99	284	472	401	-64	-52
Extraordinära intäkter/kostnader	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ÅRETS RESULTAT	160	118	198	318	99	284	472	401	-64	-52
NETTOINVESTERINGAR	-416	-314	-495	-821	-620	-419	-632	-750	-800	-800
BALANSRÄKNING										
Anläggningstillgångar	4 161	4 382	4 863	5 040	5 441	5 944	5 540	6 849	7 189	7 564
Omsättningstillgångar	1 790	2 032	1 592	1 684	1 621	1 538	2 224	1 710	1 570	1 395
SUMMA	5 951	6 414	6 455	6 723	7 062	7 482	7 764	8 559	8 759	8 959
Eget kapital	4 330	4 449	4 646	4 964	5 063	5 347	5 818	6 219	6 155	6 103
Avsättningar	636	742	604	591	546	603	674	844	844	844
Långfristiga skulder	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kortfristiga skulder	984	1 224	1 204	1 168	1 453	1 532	1 272	1 496	1 760	2 012
SUMMA	5 951	6 414	6 455	6 723	7 062	7 482	7 764	8 559	8 759	8 959
FINANSIELLA NYCKELTAL										
STORLEKSUTVECKLING										
Bruttokostnader	6 461	7 078	7 477	7 915	7 926	8 122	8 253	8 713	9 516	9 986
- förändring %	2,4	9,5	5,6	5,9	0,1	2,5	1,6	5,6	9,2	4,9
Balansomslutning	5 951	6 414	6 455	6 723	7 062	7 482	7 764	8 559	8 759	8 959
- förändring %	-2,5	7,8	0,6	4,2	5,0	5,9	3,8	10,2	2,3	2,2
BETALNINGSFÖRMÅGA										
Rörelsekapital	806	808	388	515	169	6	952	214	-190	-617
Kassalikviditet %	158	145	113	130	98	100	159	102	89	69
SOLIDITET										
Soliditet %	72,8	69,4	72,0	73,8	71,7	71,5	74,9	72,7	70,3	68,1
RESULTAT										
Skatteintäktsutveckling %	3,8	6,6	4,7	2,8	3,6	5,1	4,6	5,6	5,1	5,6
Nettokostnadsutveckling %	3,9	7,7	3,6	1,6	2,4	2,9	2,2	6,5	7,3	5,5
Nettokostnader i % av skatteintäkterna	97,6	98,5	97,5	96,4	99,3	96,4	93,9	95,0	101,2	101,0
ÖVRIGT										
Folkmängd 31/12.resp år	108 488	109 880	111 026	112 178	113 179	113 714	114 091	114 445	115 000	115 500
Skattesats %	21,06	21,31	21,31	21,31	21,31	21,31	21,31	21,31	21,31	21,31

Innehållsförteckning

Kommunstyrelsens ordförande.....	4
Styr- och ledningsmodellen.....	5
Visionen om framtidens Borås	6
Vi utvecklar Borås tillsammans	8
Budgetens förutsättningar.....	19
Resultat och finansiella mål.....	22
Nämndernas verksamhet	26
Kommunfullmäktige	34
Revisorskollegiet.....	35
Kommunstyrelsen	36
Överförmyndarnämnden	40
Valnämnden	41
Lokalförsörjningsnämnden.....	42
Samhällsbyggnadsnämnden	46
Servicenämnden	48
Tekniska nämnden	50
Miljö- och konsumentnämnden	56
Fritids- och folkhälsonämnden.....	58
Kulturnämnden	63
Förskolenämnden.....	66
Grundskolenämnden	68
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden.....	71
Individ- och familjeomsorgsnämnden.....	74
Arbetslivsnämnden	76
Sociala omsorgsnämnden	78
Vård- och äldreomsorgsnämnden.....	82
Finansiering	85
Kommunfullmäktiges beslut.....	86

Kommunstyrelsens ordförande

Tillsammans klarar vi de tuffa tiderna

Många kommuner och regioner runt om i Sverige har det tufft ekonomiskt, så även Borås. Men samtidigt är utgångsläget för oss bättre än för många andra kommuner, tack vare att vi under många år fört en ansvarsfull och framåtblickande ekonomisk politik.

En budgets intäktssida består till största delen av skatteintäkter, vilka påverkas av hur många som är i arbete. I Borås är arbetslösheten låg; i mars 2023 var den öppna arbetslösheten 2,5 procent i åldersgruppen 18–64 år. I stället består utmaningen för Borås Stad i de ökade kostnaderna på grund av inflationen, vilket bland annat leder till ökade pensionskostnader och lokalkostnader samt ökade kostnader för livsmedel. Detta kommer att påverka verksamheternas ekonomi 2024.

Därför får nämnder och styrelser inga nya uppdrag i denna budget utöver deras grunduppdrag och redan pågående uppdrag. Skälet är att vi vill att de ska kunna koncentrera sig på pågående verksamhet, inte lägga på dem nya uppgifter.

Mitt i dessa ekonomiskt kärva tider är det vårt uppdrag som politiker att skapa en bättre framtid, en framtid att längta till. Vi ska erbjuda våra invånare vård, skola och omsorg av bästa kvalitet, och vi kommer alltid att göra vårt yttersta för att värna dem som behöver oss allra mest. Valfärden och människors välmående, liksom omsorgen om miljön, går först även i tuffa tider. Det är något vi i Mittsamverkan aldrig kommer att tumma på. Samtidigt är det viktigt att vi lyfter blicken och ser framåt. Följande är exempel på satsningar i budgeten 2024:

- *Studieförbund och kulturföreningar* är oerhört viktiga för människors delaktighet och bildning. Därför satsar vi extra medel för att kompensera för regeringens neddragningar.
- *Skolböcker till förskolor och skolor* får ett extra tillskott. Här handlar det om att öka läslust och läskunnighet hos barn och unga.
- *Klimatneutrala Borås* är en viktig satsning som ska fortsätta även 2024. Borås ska vara en grön kommun som självklart tar ansvar för miljön. Klimatet är en ödesfråga och satsningen på Klimatneutrala Borås har visat sig vara framgångsrik.
- *Alidebergsbadet* förblir öppet. Det är i allra högsta grad en rättvisefråga. Alidebergsbadet är en viktig plats på sommaren, inte minst för dem som inte har möjlighet att resa bort på sommaren.
- *Sambällsbyggnad och detaljplanearbete* fortsätter trots den svikande marknaden. När ekonomin vänder ska vi vara beredda och fortsätta att bygga den attraktiva staden.

Avslutningsvis: Mittsamverkan – det vill säga Centerpartiet, Liberalerna, Miljöpartiet de gröna och Socialdemokraterna – har enats om i vilken riktning vi vill att Borås ska gå. Nu krävs både försiktighet och eftertanke i en kärv ekonomisk tid men riktningen är klar och målet tydligt: Vi vill göra ett bra Borås bättre.

Ulf Olsson, Socialdemokraterna

Kommunstyrelsens ordförande

Styr- och ledningsmodellen

Alla som arbetar och verkar i Borås Stad har ett gemensamt syfte: Att underlätta och förbättra för människor varje dag. För att vi ska kunna utföra vårt uppdrag på bästa sätt ska Borås Stad vara en organisation och koncern där allt ledarskap och medarbetarskap präglas av tillit. Styr- och ledningssystemet utgör en del av den totala styrningen i Borås Stad. Lagar, föreskrifter, nationella och övriga kommunala styrande dokument är också en del av styrningen.

Tillitsbaserad styrning och ledning handlar om styrning, kultur och arbetssätt med fokus på verksamhetens syfte och invånarnas behov, att skapa förtroende och att bygga goda relationer. Styrningen bygger på ett samspel mellan politiker och tjänstepersoner, mellan chef och medarbetare och mellan Borås Stad och dess invånare, företag, organisationer och besökare. Styrningen baseras på tillit och öppnar upp för dialog – både inom organisationen och med de som vi finns till för.

Den politiska viljeinriktningen sammanfattas genom 12 fokusområden för Staden. Fokusområdena baseras på Borås Stads vision samt Borås Stads uppdrag som välfärdsaktör, samhällsutvecklare och demokratiaktör samt arbetsgivare.

Visionen om framtidens Borås		Våra uppdrag		
		Samhälls- utvecklare och demokratiaktör	Välfärdsaktör	Arbetsgivare
Visionsområden	Omsorg om varandra och miljön	Fokusområde	Fokusområde	Fokusområde
	Ett tryggt och snyggt Borås	Fokusområde	Fokusområde	Fokusområde
	Möjligheter och mod att utvecklas	Fokusområde	Fokusområde	Fokusområde
	Människor möts i Borås	Fokusområde	Fokusområde	Fokusområde

Nämnderna väljer vilka fokusområden de ska bidra till. Nämnderna ska även redogöra för de samarbeten som krävs och hur uppföljning ska ske.

Visionen om framtidens Borås

Borås är stad och landsbygd, historia, nutid och framtid. I den här visionen beskriver vi framtidens Borås. Den bygger på ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet.

Omsorg om varandra och miljön

I Borås tar vi ansvar genom att behandla varandra och vår miljö med omsorg. Vi lever i harmoni med en rik natur, vår omvärld och med andra människor. Social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet är grunden för våra val och beslut.

Att människor i Borås är olika är en styrka. Samtidigt har alla likvärdiga förutsättningar. Oavsett ålder och livssituation får invånarna stöd för att kunna leva ett rikt liv. Alla i Borås är viktiga och kan vara delaktiga i hur vårt samhälle utvecklas. Vi tar gemensamt ansvar för varandra genom att visa tillit och bjuda in till dialog.

Vi tar gemensamt ansvar för miljön genom att återanvända och återvinna samt hantera energikällor och naturresurser på ett hållbart sätt. Insikt om det ömsesidiga beroendet mellan stad och landsbygd, människa, natur och omvärld finns hos oss alla. Lokalt är det enkelt att förflytta sig med kollektivtrafik, till fots och med cykel, men också längre resor kan vi göra klimatsmart.

Ett tryggt och snyggt Borås

Borås är en snygg och trygg plats. Vi som bor, verkar och möts här har nära till det vi behöver i vardagen.

Skulpturer och street-art ger Borås ett spännande yttre och internationell uppmärksamhet. Rena och snygga miljöer i våra gemensamma vardagsrum skapar trivsel och ger trygghet.

Vi utformar våra bostadsområden tillsammans, och i hela Borås finns boenden som passar olika livssituationer och olika åldrar. Här finns service, fritidsaktiviteter, kultur, företag och närhet till natur där människor bor och verkar.

Möjligheter och mod att utvecklas

I Borås är vi kreativa och har mod att tänka och handla i nya banor. Här är det lätt att förverkliga idéer och drömmar.

Högklassig utbildning från förskola till universitet får människor och samhälle att växa. Tack vare samverkan mellan kommun, universitet, näringsliv och civilsamhälle finns det attraktiva utbildningar på

alla nivåer. Goda möjligheter till bildning ger boråsarna möjlighet att utvecklas och lära livet ut.

Borås utveckling vilar på ett arv inom textil och handel. Vi ligger i topp inom miljöteknik, IT och digitalisering, och vågar satsa på nya områden. Bredden av branscher och en stark entreprenörsanda skapar möjlighet att ta tillvara på den kunskap som finns här och att utvecklas som person.

Människor möts i Borås

I Borås finns gott om platser för människor att mötas under dygnets flesta timmar. I Borås möts vi till vardags och till fest, spontant eller planerat.

De många mötesplatserna är våra offentliga vardagsrum som finns i stad, på landsbygd och digitalt. Här finns möjlighet att enkelt uppleva ett brett utbud av kultur, vår fina natur, att idrotta och att träffa andra människor.

Stora möten och evenemang, många internationellt uppmärksammade, sätter Borås på kartan som en mötes- och evenemangsstad.

I Borås är möten ett sätt att leva.

Vi utvecklar Borås tillsammans

Borås kan alltid bli bättre

Borås Stad drivs utifrån viljan och insikten att en bra stad hela tiden kan bli bättre. För det krävs engagerade medarbetare och väl fungerande verksamheter. Men det krävs också styrning och ledning, och i denna inledande text presenterar Borås Stads politiska ledning Mittsamverkan – Centerpartiet, Liberalerna, Miljöpartiet de gröna och Socialdemokraterna – våra tankar om hur vi vill att staden ska utvecklas.

Matrisen ska fungera som vägledning

Budgetens inledande text utgår dels från Borås Stads fyra visionsområden, dels från stadens tre uppdrag som demokratiaktör, välfärdsaktör och arbetsgivare. Dessa har sammanställts i en matris med tolv fokusområden som ska löpa under hela mandatperioden. Matrisen ska alltså inte ses som en lista som ska bockas av varje år, utan den ska fungera som vägledning under mandatperioden.

Alla fokusområden är lika viktiga

Ordningen i texten respektive texternas längd avspeglar ingen prioritering; alla fokusområden är lika viktiga och rör samtliga nämnder och verksamheter men självklart i olika omfattning för olika verksamheter i olika perioder. Tanken är att texten i sin helhet ska peka ut en riktning för hur Borås Stad kan utvecklas. Vad respektive område leder till för respektive verksamhet avgör verksamheten bäst själv utifrån ett tillitsbaserat arbetssätt.

Visionen om framtidens Borås		Våra uppdrag		
		Uppdraget som samhällsutvecklare och demokratiaktör	Uppdraget som välfärdsaktör	Uppdraget som arbetsgivare
Visionsområden	Visionsområdet Omsorg om varandra och miljön	1. Ett Borås präglad av samarbete, hållbarhet och mänskliga rättigheter	2. Ett Borås med trygga och hälsosamma individer genom hela livet	3. Hälsosamma arbetsplatser och hållbart arbetsliv
	Visionsområdet Ett tryggt och snyggt Borås	4. Ett Borås med nära och bra service där människor bor och verkar	5. Ett Borås som verkar för förebyggande arbete, integration och trygghet.	6. Arbetsplatser som präglas av tillit, inkludering och förutsättningar för ett gott ledarskap
	Visionsområdet Möjligheter och mod att utvecklas	7. Ett innovativt Borås med många möjligheter och attraktivt företagsklimat	8. Ett Borås där lärande stärker varje individs utveckling och bildning	9. Goda möjligheter till utveckling och kompetenshöjning
	Visionsområdet Människor möts i Borås	10. Ett Borås med möjlighet till delaktighet och inflytande, rik kultur meningsfull fritid	11. Ett Borås som präglas av inkludering och integration	12. Helhetssyn samt samarbete med många aktörer för att skapa attraktiva arbetsplatser

Omsorg om varandra och miljön

Fokusområde 1: Ett Borås präglad av samarbete, hållbarhet och mänskliga rättigheter

Socialt hållbart Borås – tillsammans gör vi skillnad

Vi ser att ojämlikheten ökar i Borås och det är bland annat knutet till var man bor. För att minska skillnaderna har vi därför ett särskilt fokus på det vi kallar Socialt hållbart Borås som är stadens långsiktiga arbete för att skapa mer jämlika livsvillkor, öka integrationen och skapa bättre hälsa för våra invånare. Det finns flera områden där vi kan och ska arbeta för att öka jämlikheten, och här är det mest lönsamma att inte bara välja ett sätt att arbeta. I stället bör vi arbeta på flera sätt samtidigt.

Arbetet med Socialt hållbart Borås utgår utifrån tre områden:

1. God start i livet och goda uppväxtvillkor.
2. Förutsättningar för arbete.
3. Boende och närmiljö.

På dessa tre områden görs en gemensam kraftsamling där Borås Stads samtliga nämnder och bolag samarbetar och hjälps åt för att öka den sociala hållbarheten och människors välbefinnande. Målen inom Socialt hållbart Borås är, tillsammans med de utmaningar som lyfts fram i Valfärdsbokslutet, vägledande för olika prioriteringar och satsningar i verksamheterna.

Arbetet är långsiktigt och kräver uthållighet, helhetsperspektiv och ett kunskapsbaserat arbetssätt, och det sker i nära samverkan och i dialog med invånarna i Borås. Vi prioriterar det förebyggande och främjande arbetet, särskilt riktade till barn och unga.

Det ska vara lätt att göra rätt för miljön

Det ska vara enkelt och billigt att agera miljövänligt, så att alla kan bidra i arbetet med att ställa om till ett hållbart Borås. Alternativa och mer hållbara ekonomiska modeller ska uppmuntras, till exempel delningsekonomi och cirkulär ekonomi. Kommuninvånarna ska även fortsättningsvis kunna göra fritt antal besök på trygga, tillgängliga och välhållna återvinningscentraler med möjlighet till återbruk. Det ska även fortsatt vara möjligt att lämna in invasiva arter på ett antal av stadens återvinningscentraler.

Borås Stad ska också vara ett föredöme när det gäller återbruk, reparationer och återvinning. Verksamheten för att återanvända möbler ska utvecklas.

Borås Stad ska visa vägen för framtiden

Borås Stad ska nå nettonollutsläpp av växthusgaser senast 2030. Därför arbetar staden kontinuerligt med klimatomställning genom bland annat ökade investeringar i förnybar energi och energilagring, till exempel solpaneler, samt hållbara transporter, energi- och transporteffektivisering och klimatanpassning. Arbetet med att återskapa våtmarker på kommunal mark och föra dialog med privata markägare fortsätter.

Stadens lokaler och fastigheter ska fortsatt energieffektiviseras. Vid ombyggnation och rivning tas material och maskiner till vara och lagras inför kommande behov. Vid nybyggnation används återbrukat material och trä när så är möjligt.

Under 2024 bör ytterligare steg tas för att integrera klimatarbetet i den löpande verksamheten och skapa samband mellan ekonomisk budget och koldioxidbudget. Ett ramverk för finansiering av gröna investeringar behövs för att kunna identifiera kommunala investeringar som dels är klimatsmarta, dels

stödjer en övergång till ett klimatsmart samhälle. Ramverket krävs för att finansiera investeringar där det ställs krav på hållbarhet.

Arbetet med Klimatneutrala Borås fortsätter. Under året följs klimatåtgärderna upp i enlighet med Borås Stads styr- och ledningssystem samt stadens energi- och klimatstrategi. Alla nämnder och bolag har i uppdrag att analysera, prioritera, genomföra och följa upp åtgärder för att minska den egna verksamhetens klimatpåverkan. Även de kommunala bolagen ska arbeta med planering, åtgärder och rapportering för ett aktivt klimatarbete.

Från A till B med miljön i centrum

Borås Stads mål med transporter är att vi ska säkerställa framkomlighet, avlasta staden och möjliggöra en hållbar stadsutveckling med utrymme för mer gång-, cykel- och kollektivtrafik.

Potentialen för ökad cykling i Borås är stor, och enligt det nyligen antagna trafikprogrammet är målet att öka andelen resor med cykel samtidigt som andelen bilresor ska minska. Detta ger mer utrymme i staden, renare luft och bättre folkhälsa. Felande länkar i cykelvägnätet ska byggas bort samtidigt som gående och cyklister skiljs åt i möjligaste mån på gång- och cykelbanor.

Vi jobbar kontinuerligt och tillsammans med övriga aktörer för att förbättra kollektivtrafiken. Det ska vara enkelt att ta sig fram utan bil. Fortsatt kommer dock bilen vara ett viktigt färdmedel, särskilt på landsbygden men även inom tätbebyggda delar där det är alltför glest för att det ska vara ekonomiskt försvarbart att erbjuda ett attraktivt utbud av kollektivtrafik.

Borås Stad ska genom nämnder och bolag ta ett helhetsansvar för att möjlighet till elbilsladdning redan finns på plats när efterfrågan uppstår. Detta gäller stadens egna behov, anställdas behov samt behov hos hyresgäster, besökande till stadens verksamheter och nyttjare av stadens parkeringar, både utanför och inne i staden.

Borås Stads förvaltningar och kommunala bolag i Borås ska sluta köpa eller leasa nya bilar som drivs av fossila bränslen senast 2025. Målet är att Borås stads bilar drivas av fossilfria bränslen senast 2028. Stadens poolbilar ska vara eldrivna.

Mänskliga rättigheter är alltid okränkbara

Alla i Borås Stad ska kunna leva och verka efter sina egna förutsättningar, oavsett kön, könsöverskridande identitet och uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Omgivningens åsikter och invanda könsroller får inte sätta stopp för människors frihet att leva sina egna liv, och synen på jämställdhet sätts redan i barndomen.

Jämställd karriärutveckling och lika lön för lika eller likvärdigt arbete ska vara en självklarhet. Mot sexuella trakasserier gäller absolut nolltolerans – en gång är en gång för mycket. Alla behöver kunskap om var gränserna går och hur den som blir utsatt kan få hjälp.

Fokusområde 2: Ett Borås med trygga och hälsosamma individer genom hela livet

Låt människor komma till sin rätt

Varje människa ska ha möjlighet att leva och verka i en trygg och stimulerande miljö utifrån sin egen livsstil. Det ska vara självklart även för dem som har en funktionsnedsättning, oavsett om den är fysisk, psykisk, emotionell eller kognitiv. Därför är det viktigt att öka självbestämmandet på boenden och vid insatser i omsorgen.

Verksamheter inom LSS och daglig verksamhet ska vara av hög kvalitet och det ska finnas möjlighet till upplevelser som berikar. Antalet boenden byggs kontinuerligt ut. Det behövs fler mötesplatser; här kan föreningsliv och civilsamhälle bidra på många sätt. Det är också viktigt att förbättra tillgängligheten och delaktigheten för personer med alla typer av funktionsnedsättningar.

Stöd och omsorg ska finnas när du behöver det

Borås Stad arbetar utifrån att våra insatser ska vara förebyggande, främjande och åtgärdande. Vi prioriterar arbetet med att hjälpa och stödja personer, familjer och andra anhöriga som behöver extra stöd på grund av till exempel missbruk, psykisk ohälsa, våld i hemmet eller hedersförtryck. Även avhoppbarverksamheten har en viktig roll att fylla för att hjälpa dem som vill sluta med en kriminell livsstil. Anhörigstödet ska utvecklas för de grupper som saknar det i dag; här är samverkan mellan berörda förvaltningar och nämnder en förutsättning för att nå framgång.

Genom Borås Stads budget- och skuldrådgivning kan invånarna få råd och stöd, och konsumentrådgivningen kan ge råd och information inför eller efter ett köp. Dessa verksamheter är extra viktiga i ekonomiskt kärva tider.

Ibland leder olika omständigheter till att barn separeras från sina föräldrar. När det gäller placering av barn utanför hemmet ska det finnas kompetens som i ett tidigt skede kan identifiera vilka resurspersoner som finns i barnets absoluta närhet.

Alla äldre har rätt till inflytande och gemenskap

Vi vill att äldre, oavsett ålder, ska komma mer till tals både när det gäller frågor som rör dem själva men också vad gäller samhällsfrågor i stort. Här är dialogen mellan Borås Stad och stadens pensionärsorganisationer av stor betydelse.

Vård och omsorg ska så långt möjligt ges på äldres villkor och utifrån äldres förutsättningar. Vi fortsätter utbyggnaden av vård- och äldreboenden för att möta det ökade behovet av platser. Vi vill också verka för en nära tillgång till korttidsplatser, avlastningsplatser och trygghetsboenden runt om i hela kommunen. För att klara omställningen till nära vård krävs också en nära samverkan med den regionala nivån.

Det är viktigt att motverka ensamhet och öka äldres livskvalitet; det ska finnas goda möjligheter till social samvaro. Här har inte minst föreningslivet en viktig roll att fylla för att skapa platser att mötas på. För att minska det digitala utanförskapet finns en it-fixartjänst som kan bistå äldre med hjälp och stöd. Äldre ska ses som en resurs utifrån sina erfarenheter och sin årsrikedom, och de kan bidra inom både arbetsliv och föreningsliv.

Fokusområde 3: Hälsosamma arbetsplatser och hållbart arbetsliv

Friska arbetsplatser ger goda arbetsinsatser

I Borås Stad är arbetsmiljöfrågorna en naturlig del av verksamheten och har en självklar plats vid verksamhetsplanering och kvalitetsarbete. Hälsa och arbetsmiljö diskuteras och hanteras på arbetsplatsträffar och vid medarbetarsamtal. Det finns också ett nätverk av hälsoinspiratörer med uppdrag att stötta chefer och arbetsgrupper att arbeta med hälsofrämjande aktiviteter på arbetsplatsen.

Friskvård gynnar både hälsa och miljö

Samtliga medarbetare har fritt inträde på samtliga kommunala friskvårdsanläggningar samt ett bidrag på 2 000 kronor per år att använda till valfri friskvårdsaktivitet.

För åttonde året i rad medverkar Borås Stad i projektet Vintercyklist i samarbete med Västtrafik. Deltagarna åtar sig att cykla till jobb eller studier minst tre dagar i veckan mellan 1 december 2023 och 29 februari 2024 och i gengäld får de deltagarna vinterdäck till cykeln, inklusive ett byte. Nu utökas antalet platser från 40 till 50 platser. En majoritet av dem som deltagit tidigare har upplevt en positiv påverkan både på sitt psykiska och sitt fysiska välmående, och dessutom sparade de 2,6 ton koldioxid och bidrog till en bättre miljö.

Ett tryggt och snyggt Borås Stad

Fokusområde 4: Ett Borås med nära och bra service där människor bor och verkar

Hela Borås ska leva och växa

Borås Stad ska vara en kommun där människor väljer att bo och verka, en plats som människor gärna besöker. Borås ska vara en kreativ och samtidigt trygg kommun, där hela kommunen är lika viktig – landsbygden, tätorterna och centrala staden. När Borås Stad lyckas väl med att vara öppen, välkomnande och attraktiv behövs bostäder, mark för företag, förskolor, skolor och äldreboenden samt kultur i hela kommunen.

Vi ska bygga en ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbar kommun med människan i centrum. De beslutade utvecklingsstrategierna för serviceorterna är en del av detta arbete. Genom arbetet med Viskans park säkerställer vi tillgången till vatten och grönområden av god kvalitet, vilket är den självklara ryggraden i en växande stad. Det pågår en förstudie som tittar på förutsättningar att låta Viskans Park slingra sig vidare mot våra serviceorter Dalsjöfors, Fristad, Sandared och Viskafors. Förstudien förväntas bli klar under 2024.

Samtidigt behöver vi förtäta Borås som centrum med fler bostäder, mer näringsliv och föreningsliv samt fler aktiviteter. En av de avgörande nycklarna för ett tryggt och levande centrum är att många människor rör sig ute i vardagliga och välvilliga syften. Vi förespråkar blandad bebyggelse och blandade upplåtelseformer som verktyg för att minska segregationen. Människors livssituationer ser olika ut och därför är det viktigt att det finns allt från den lilla enrummaren till lägenheter som passar den stora familjen.

Fokusområde 5: Ett Borås som verkar för förebyggande arbete, integration och trygghet

Öka tryggheten i och utanför hemmet

För många är Borås en bra plats där man trivs, vill leva sitt liv och känner sig trygg. Men samtidigt är känslan av otrygghet hög hos invånarna, och här är det brottsförebyggande arbetet viktigt. Det handlar inte minst om en bra politik för jobb, skola och integration.

I juli 2023 trädde en ny lag som reglerar kommuners ansvar för det brottsförebyggande arbetet i kraft. Syftet är att kommunerna mer effektivt och träffsäkert ska minska brottsligheten genom ett kunskapsbaserat brottsförebyggande arbete. Enligt denna lag ska Borås Stad kartlägga brottsligheten

och ta fram en lägesbild över Borås. Utifrån denna lägesbild ska vi sedan ta ställning till vilka åtgärder som behövs och ta fram en åtgärdsplan. Vi ska även samordna det lokala brottsförebyggande arbetet i Borås och inrätta en samordningsfunktion.

Samtidigt behövs polis och rättsväsende för att upprätthålla lag och ordning. Samarbetet mellan socialtjänst, skola och fritidsverksamhet samt polis kring unga i riskzonen ska förbättras. Fler måste arbeta tillsammans för att göra bostadsområden tryggare, öka tilliten mellan människor och stoppa den organiserade brottsligheten. Detta görs bland annat genom samverkan mellan olika myndigheter.

Vi kan aldrig passivt se på när rädslan tar över i människors vardag. Människors trygghet och säkerhet är avgörande för att samhället ska hålla ihop. Tryggheten behöver öka i våra bostadsområden. Därför är ett av Mittsamverkans viktiga mål att inga bostadsområden i Borås ska finnas med på polisens lista över utsatta områden.

Men otrygghet finns inte bara i stadsrummet utan vi måste även öka tryggheten i hemmen. Alla, vuxna som barn, har rätt att känna sig trygga i det egna hemmet. Därför får kampen mot våld i nära relationer aldrig avstanna, oavsett om våldet är fysiskt, psykiskt, sexuellt eller ekonomiskt och oavsett vem som drabbas. Borås Stads relationsvårdsenhet samt kvinno- och tjejjouren har en oerhört viktig roll att fylla här för att hjälpa utsatta.

Beredskap om krisen kommer

Borås Stad behöver öka sitt fokus på krisberedskap. Här kan det handla om krig och kriser i vårt närområde, klimat- och väderrelaterade kriser eller att försörjningsvägar blir avskurna. Detta fokus måste stadens hela organisation, men även företag, organisationer och enskilda boråsare, ha med sig för att öka tryggheten i att grundläggande behov av värme, vatten och mat kan klaras även i nödlägen. För Borås Stad handlar det bland annat om skyfallsplanering.

Borås Stad ska prioritera närproducerad elektricitet och närproducerade livsmedel med sikte på en ökad självförsörjningsgrad. Samarbeten med producenter i närområdet ska utvecklas, så att deras produktion kan fortsätta att användas lokalt även i händelse av större kriser och katastrofer. Borås Stad ska ha god förmåga att klara värme och elförsörjning lokalt, även om det överordnade nätet skadas. Våra elfordon och laddpunkter ska betraktas som kritisk infrastruktur och ska säkras så att de fungerar även i händelse av stora långvariga elavbrott.

Fokusområde 6: Arbetsplatser som präglas av tillit, inkludering och förutsättningar för ett gott ledarskap

Tillsammans får vi jobbet gjort

Borås Stads medarbetare tillbringar mycket tid på sin arbetsplats, och därför är det viktigt att man dels känner sig sedd och behövd på sitt jobb, dels känner sig delaktig i arbetets form och innehåll. Viktiga delar för att nå detta är ledarutbildning för chefer och regelbundna medarbetarsamtal. Chef och medarbetare ska visa förtroende för och tillit till varandra samt för varandras roller, uppdrag och kompetens. Här fortsätter arbetet med Tillitsresan. Medarbetare ska ha handlingsutrymme över hur arbetsuppgifter planeras och genomförs inom ramen för verksamhetens uppdrag och krav samt få återkoppling och bekräftelse på utfört arbete.

Ansvar och omtanke går hand i hand

Det är viktigt att alla medarbetare tar ansvar för den gemensamma arbetsmiljön och bidrar till ett positivt och tryggt arbetsklimat. Tidiga signaler på ohälsa ska tas på allvar. Samtliga anställda i Borås Stad ska veta hur de ska agera om de misstänker att någon kollega utsätts för våld i nära relation. Här

finns bland annat en webbaserad utbildning om mäns våld mot kvinnor i nära relationer: ”Våld i nära relation – agera som chef eller kollega” att tillgå. Dessutom ska Borås Stad ta arbetsgivaransvar för våldsutsatta genom att rutinmässigt ställa frågor om våld i nära relation till våra anställda.

Vi ska också fortsätta arbetet med att utbilda all personal som kan komma i kontakt med utsatta personer om vilka tecken de ska hålla utkik efter och hur de både kan arbeta förebyggande och sätta in kraftfulla åtgärder när så krävs.

Möjligheter och mod att utvecklas

Fokusområde 7: Ett innovativt Borås med många möjligheter och attraktivt företagsklimat

Det ska vara enkelt att starta och driva företag i Borås

Vi vill att fler ska ha mod att starta företag, särskilt personer som i dag är underrepresenterade inom den privata verksamheten. För att samhället ska växa och må bra behövs ett välmående näringsliv, och det ska vara attraktivt att etablera och utveckla företag i hela Borås kommun. Det är i små och växande företag som jobben skapas, och genom kontinuerlig kontakt, nära samverkan och öppen dialog mellan Borås Stad, näringslivet och akademien medverkar vi till ett gott företagsklimat. Borås Stad ska inte starta nya kommunala bolag som konkurrerar med det privata näringslivet.

Trots förändringar i konjunkturen finns det ett tryck på verksamhetsmark och förbättrad infrastruktur. Därför måste Borås Stads arbete med samhällsplanering och samhällsbyggande fortsätta. Det kräver att vi bemöter och förhåller oss till invånare på ett sätt som förenklar, snabbar upp och möjliggör för både näringsliv, civilsamhälle och invånare. Här arbetar vi med digitalisering och automatisering i våra processer inom samhällsbyggnad.

Borås Stad ska arbeta proaktivt för att köpa mark lämplig för bostäder och verksamheter, planera för mer verksamhetsmark för framtida utveckling av företagsamt utveckla nya områden för handel och industri.

Fokusområde 8: Ett Borås där lärande stärker varje individs utveckling och bildning

Bildningsstaden Borås

Genom bildning skapar vi inte bara en rikare inre värld för oss själva utan vi skapar även en bättre värld utanför oss själva. I ett mångkulturellt samhälle är bildning dessutom bryggan till kulturöverskridande förståelse. I en demokrati är bildning det bästa skyddet mot främlingsfientlighet och intolerans.

Människor lär sig olika saker på många olika sätt under sitt liv. Det finns därför många sätt att vara bildad på. Det viktiga är processen att lära, där alla barn och elever ska ha möjlighet att växa i sitt lärande. Möjligheten att välja skola oavsett huvudman ska värnas.

Vägen till ett gott lärande går genom mötet mellan barnet, eleven och den som undervisar. Kompetenta och skickliga lärare som vet att barnet och eleven vill och kan lära sig är den viktigaste faktorn för skolframgång. Läraren ansvarar för att undervisningen vidgar och ger nya perspektiv till barnets och elevens föreställningsvärld.

Lärare ska ha möjligheten att fokusera på sitt grunduppdrag att planera, genomföra och följa upp undervisningen. Det arbetet behöver backas upp av en god elevhälsa och ett aktivt värdegrundsarbete.

Vi kommer att fortsätta det goda arbetet med elevhälsan i grund- och gymnasieskolan. Projektet med kostnadsfritt mensskydd i skolan har visat sig vara lyckat och kommer nu att bli verklighet på Borås skolor.

Förskolan ska ge de minsta barnen den bästa starten

Ingenting är viktigare än en bra start i livet. Det ger alla barn chans att lyckas och utjämnar livschanser. Förskolan ska vara trygg, rolig och lärorik för alla barn. Vi vill skapa en mer likvärdig förskola sett till pedagogisk personal, ändamålsenliga lokaler och utemiljöer. Vi strävar efter att förstärka insatserna i förskolan för att ge alla barn en bra grund inför skolstarten och fortsätta arbetet med att öka andelen legitimerade förskollärare. Förskolan är också viktig för integrationen, eftersom den lägger grunden för barnens språkkunskaper och förbereder dem för grundskolan.

Grundskolan ska motivera och inspirera

Kunskap och bildning bryter barriärer, öppnar nya vägar och stärker enskildas förmåga att orientera sig och fatta egna självständiga beslut. Skolan ska därför ha höga förväntningar på varje elev och prioritera kunskap. Alla elever ska lämna grundskolan med de kunskaper som krävs för att klara fortsatta studier. Därför vill vi säkerställa att det genomförs tidiga insatser för dem som behöver det. Elevhälsan har en nyckelroll för att stötta eleverna. Vi jobbar vidare med att förbättra samarbetet med Västra Götalandsregionen och barn- och ungdomspsykiatri (BUP) för att bättre möta elevernas behov.

Språk- och matematikundervisningen är fortsatt i fokus, liksom att alla elever ska klara grundskolan.

Eleverna behöver tid med skickliga pedagoger. Lärare i Borås Stad ska kunna känna stolthet över sitt yrke och ha goda förutsättningar när de genomför sitt viktiga arbete, samtidigt som de måste få möjlighet till kompetensutveckling. Arbetet med att öka andelen legitimerade lärare i skolan samt andelen lärare med pedagogisk högskoleexamen i Borås Stad ska fortsätta. Det är viktigt att bevara varje elevs och vårdnadshavares rätt att välja skola. Därför fortsätter vi att utveckla det aktiva skolvalet.

Den anpassade grundskolan är särskilt viktig för elevers möjlighet att studera utifrån sina egna förutsättningar och lära sig utifrån sina individuella behov.

Gymnasiet ger kunskap för hela livet

En gymnasieutbildning av hög kvalitet ger elever en chans att utvecklas och öppna nya vägar i livet. Borås Stad ska ge alla elever och studerande förutsättningarna att nå en gymnasieexamen eller ett jobb. En av förutsättningarna är en god elevhälsa. Alla elever ska få den hjälp de behöver, ingen elev ska falla mellan stolarna. I Borås har vi valt att utveckla de gymnasieskolor vi redan har i stället för att bygga fler gymnasieskolor. Därför fortsätter vi utbyggnaden av Sven Eriksonsgymnasiet och Bäckängsgymnasiets campus och matsal.

Den anpassade gymnasieskolan har stor flexibilitet för att eleverna utifrån sina förutsättningar ska utvecklas så långt möjligt enligt utbildningens mål. Detta goda arbete kommer vi fortsätta med.

Det livslånga lärandet ger nya chanser

Varje människa ska ha så goda förutsättningar som möjligt att utveckla sina kunskaper och färdigheter under hela livet. Därför behövs en väl utvecklad och flexibel vuxenutbildning med ett väl utbyggt resurs- och stödteam. Alla som vill ska ha möjlighet att omskola sig eller förbättra sina kunskaper. På så sätt får fler personer nya chanser i livet.

Borås Stad ska ha en stabil finansiering av yrkeshögskolan, som är en modern skolform som för de allra flesta leder direkt till jobb eller vidare studier. Genom utbildning i svenska för invandrare (sfi) får personer som flyttat eller flytt till Sverige möjlighet att lära sig språket, vilket är nyckeln till integration.

Vi vill förbättra kvaliteten inom sfi i syfte att minska antalet studieavbrott.

Det är viktigt att vuxenutbildningen samverkar med näringslivet, Högskolan i Borås och statliga myndigheter för att möta arbetsmarknadens behov. Med internationalisering som verktyg höjer Borås Stad kvaliteten på utbildningarna, ger medarbetare möjligheter till kompetensutveckling och elever möjlighet till praktik utomlands.

Fokusområde 9: Goda möjligheter till utveckling och kompetenshöjning

Man ska våga och vilja växa på jobbet

Det är viktigt att kunna växa på jobbet – både som människa och i sin yrkesroll. Borås Stad ska vara en pålitlig arbetsgivare som ger medarbetarna goda möjligheter att utvecklas utifrån förmåga och ambition. Många verksamheter bygger på att personalen har inflytande över sitt arbete och känner trygghet i sin roll, och här kan ett gott ledarskap stärka medarbetarskapet. Det är också viktigt att våra medarbetare får möjlighet till kompetensutveckling under hela arbetslivet.

Vi är positivt inställda till möjligheten att starta intraprenader för att främja ökad flexibilitet, valfrihet och nytänkande.

Kompetensförsörjning är en ödesfråga

Den mest aktuella frågan för Borås Stad som arbetsgivare är att kompetensförsörja verksamheterna på både kort och lång sikt. När de äldre blir fler och antalet personer i arbetsför ålder minskar behöver vi ta oss an kompetensförsörjningsfrågan på många olika sätt. Det gör vi genom att dels skapa ett hållbart arbetsliv där alla medarbetare utför ett bra jobb, mår bra och arbetar länge, dels ta till vara allas kunskaper och professionella omdöme.

Som arbetsgivare ska vi erbjuda goda villkor för alla anställda. Vi vill öka attraktiviteten i att arbeta inom Borås Stad, speciellt inom skola, vård och omsorg – verksamheter där vi vet att det finns ett stort rekryteringsbehov i framtiden.

Människor möts i Borås

Fokusområde 10: Ett Borås med möjlighet till delaktighet och inflytande, rik kultur och meningsfull fritid

Kultur skapar möten och öppnar sinnen

Kultur ger människor verktyg att förstå, ifrågasätta och se på samhället ur nya perspektiv. Kultur är också ett verktyg för att öka känslan av gemenskap och inkludering i vårt samhälle.

Hälsa och utveckling går hand i hand med kulturen. Politikens uppgift är inte att styra kulturen utan att förbättra förutsättningarna för det konstnärliga skapandet och för den enskildas bildning. På biblioteken får alla möjlighet till bildning och förströelse på lika villkor. Bra bibliotek är allra viktigast för unga som inte växer upp med böcker omkring sig, som inte får läsvanor med sig hemifrån och som inte har något lugnt ställe för att plugga eller läsa för nöjes skull.

I Borås finns flera museer men också Kulturhuset som är en viktig mötesplats vars verksamhet kan utvecklas. Här finns stora möjligheter för teater, konst och bibliotek att samverka genom aktiviteter,

utställningar, föreställningar och olika event. Borås Stadsteater har stor betydelse för hela Boråsregionen. Det goda samarbetet mellan kommunens verksamheter, ideella krafter och kommersiella krafter är viktigt för att ge boråsarna bredd och kvalitet i utbudet av kultur i hela kommunen. Vi vill också verka för en tillgänglig musikscen där många aktörer kan samverka.

Sedan tidigare finns det ett särskilt uppdrag att stärka kulturutbudet i serviceorterna. Det uppdraget ska fortsätta.

Föreningslivet stärker människor och gör Borås attraktivt

Vi ska vara en kommun med ett jämställt föreningsliv där föreningar får arbeta fritt utifrån lika förutsättningar samt driva anläggningar utifrån engagemang och i samverkan med Borås Stad om så behövs. Tillgängliga spår och leder, både i stadsmiljö och i naturmiljö i hela kommunen, är en förutsättning för ett friskare Borås, likväl som städade och väl fungerade badplatser. Föreningslivet och idrottsrörelsen gör ett oerhört viktigt arbete och är en brygga i att skapa ett inkluderande samhälle.

Ett brett utbud av fritidsaktiviteter i en välordnad miljö bidrar till att Borås blir en attraktiv och trivsamt stad att leva och trivas i för alla åldrar. Alla ska kunna motionera och idrotta för att ha roligt och må bra. Barn och unga behöver växa upp i omgivningar som uppmuntrar och främjar rörelse. Här finns Fritidsbanken att tillgå som dels ökar möjligheten för fler att utöva idrott, dels ger möjlighet till återbruk av utrustning.

Fokusområde 11: Ett Borås som präglas av inkludering och integration

Integration skapar möten och möjligheter

Vi tror på integration, där människor med olika erfarenheter möts, lär av och kompletterar varandra i en trygg och säker stad. Varje människa ska ha en ärlig chans att komma in i samhället. Vi ska ha en integrationspolitik som skapar möjligheter. Det är så Borås kan utvecklas och växa. Det gäller vård, skola och omsorg, det gäller arbetsmarknaden, det gäller stadsplanering. Inga områden är undantagna, alla goda idéer ska tillvaratas.

Civilsamhällets roll ska stärkas

Civilsamhällets roll i integrationsarbetet ska stärkas och utvecklas. Vi satsar extra på studieförbund och kulturföreningar för att stärka deras arbete som demokratibärare. Här ingår studieförbundens arbete för språkutveckling och återkommande samhällsinformation. Bidragsreglerna till föreningar ses över så att de främjar aktiviteter som innebär fysisk aktivitet för äldre och personer med funktionsnedsättning samt stimulerar arbete med aktiviteter kring jämställdhet, integration och öppenhet.

Fokusområde 12: Helhetssyn samt samarbete med många aktörer för att skapa attraktiva arbetsplatser

Alla behövs på framtidens arbetsmarknad

Vi vill bryta utanförskapet för människor som står långt från arbetsmarknaden genom samverkan mellan sociala företag och näringslivet samt vid upphandling. Vi ska verka för att öka antalet praktikplatser inom Borås Stad. Vi ska därtill vara en attraktiv arbetsgivare med goda villkor för alla anställda och vi ska bedriva en personalpolitik som främjar mångfald.

Borås Stad vill stimulera till varaktiga anställningar för personer med funktionsnedsättning, öka deltagandet i arbetslivet genom att tillsvidareanställa personer med arbetshinder och arbeta för att fler från daglig verksamhet kan få ett jobb. Vi ska också i högre grad än i dag arbeta med individanpassade utbildningar för att människor snabbare ska komma in på arbetsmarknaden.

Budgetens förutsättningar

Budgetens grunder

Budgeten är en ekonomisk plan som ska visa kommunens samlade inkomster och utgifter samt hur den finansiella ställningen förändras under året. Budgeten är också ett internt resursfördelningsinstrument då ekonomiska ramar fördelas och resurser ges till olika verksamhetsområden. Budgeten ska vara utformad och kopplad till de olika verksamheterna på ett sådant sätt att den utgör en bra grund för styrning och uppföljning på alla nivåer.

En annan viktig budgetförutsättning är Kommunfullmäktiges beslut om de övergripande och långsiktiga mål för Borås som finns i visionen och som har brutits ned till indikatorer för att kunna mätas och följas i uppföljningssystemet. En snabbare koppling mellan resultat och nya prioriteringar kommer då också att bli möjlig.

Den övergripande finansiella strategin

En god ekonomi är viktig för kommunen och ett grundläggande villkor för att kunna uppnå de sociala eller välfärdspolitiska mål som är det primära syftet med kommunens verksamhet. På samma sätt är en svag ekonomi ett hinder eller en begränsning för kommunen när det gäller att tillgodose angelägna behov inom olika verksamhetsområden. En balanserad finansiell utveckling är därför en förutsättning för att kommunens service ska kunna behållas och utvecklas. Långsiktiga resultatmål, soliditetsmål, avsättning till resultatutjämningsreserv och en plan för den dolda pensionsskulden är instrument som Borås Stad använder i dessa sammanhang. Borås Stad har länge haft strategin att ”det ekonomiska målet är överordnat andra verksamhetsmål”. Detta markerar tydligt att ekonomin ytterst ger förutsättningarna för verksamheten men också utgör grunden till ett förhållningssätt som framgångsrikt präglat organisationen.

Som beskrivits ovan ger de ekonomiska ramarna, och antagandena i dessa, förutsättningarna för verksamheten. Verksamheten blir mest effektiv om den har stabila förutsättningar och långsiktighet. Därför bör den finansiella strategin, som påverkar ramarna, kunna utformas så att de ekonomiska målen kan ha ett både långsiktigt och kortsiktigt perspektiv. Utgångspunkten måste vara att ramarna i möjligaste mån, och över en konjunkturfas, kan stötta en jämn och planerad verksamhet. Förutsättningarna för att kunna göra avsteg från de långsiktiga målen måste tydligt redovisas.

Finansiell strategi i ansträngda budgetlägen

Strategin för Borås Stad har varit att skapa förutsättningar för en jämn verksamhetsutveckling över tid. Lägre budgeterade resultatnivåer än vad de finansiella målen anger kan accepteras i budgetläget utifrån tidigare års goda resultat jämte det faktum att resultaten i boksluten varit klart över de finansiella målen. En av förklaringarna till detta är att realisationsvinster inte budgeteras av försiktighetsskäl. Under 2000-talet har Borås Stad ökat sitt egna kapital ifrån 2,1 mdkr för att i Bokslut 2022 vara cirka 6,2 mdkr. Samtidigt har stora avsättningar kunnat ske till bland annat pensionsskuldens ansvarsförbindelse och medfinansiering av flera statliga vägprojekt.

God ekonomisk hushållning

Borås Stad arbetar utifrån kommunallagens regler om ”god ekonomisk hushållning”. Detta innebär att det för ekonomin och verksamheten ska anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. I Borås Stad har det under flera år arbetats med finansiella nyckeltal för att analysera kommunens övergripande ekonomi. Denna analys har sedan legat till grund för vilket verksamhetsutrymme kommunen kan tillåta inom fastställda finansiella mål. Detta har varit en framgångsrik och politiskt accepterad princip som lett till att kommunens resultat legat på en sådan nivå att balanskravet inte äventyrats. Vad gäller denna del har lagkraven inte inneburit några större förändringar mer än att de fokuserade finansiella målen tydligare lyfts fram. Kommunen har även tagit ett samlat grepp om de övergripande verksamhets- och kvalitetsmålen i en ny styrmodell. Dessa redovisas i ett särskilt avsnitt.

En god ekonomi är ett viktigt mål för Borås Stad. En god ekonomi är ett grundläggande villkor för att kunna uppnå de sociala eller välfärdspolitiska mål som är det primära syftet med kommunens verksamhet. På samma sätt är en svag ekonomi ett hinder eller en begränsning för kommunen, när det gäller att tillgodose angelägna behov inom olika verksamhetsområden. En balanserad finansiell utveckling är därför en förutsättning för att kommunens service kan behållas och utvecklas.

Kommunfullmäktige beslutade 2022-01-20 om riktlinjer för god ekonomisk hushållning som avser hela kommunkoncernen. De övergripande finansiella nyckeltal som Borås Stad och dess bolag ska förhålla sig till är årets resultat, självfinansieringsgrad för investeringar, soliditet, räntetäckningsgrad och nettolåneskuld. Borås Stad har en god ekonomisk hushållning vad gäller såväl ekonomi som verksamhet. De finansiella målen uppnåddes med god marginal 2022 men för 2023 blir det svårare, om än bättre än utgångsläget, att nå de finansiella målen

Prognosen för 2023

Budgeten för 2023 antogs med ett historiskt svagt resultat på -64 mnkr. Prognosen för resultatet 2023 är i delårsrapporten per augusti +193 mnkr. Nämnderna beräknas sammantaget redovisa ett underskott på -83 mnkr jämfört med tilldelade kommunbidrag. Centralt finns avsatt 80 mnkr för bl.a. ökade elkostnader så nettot för nämndverksamheten förväntas bli en marginell avvikelse. Största anledningen till den positiva budgetavvikelsen för staden som helhet är ökade skatteintäkter jämfört med budget och hög nivå på realisationsvinster vid markförsäljning, främst det nya Rättscentret.

Makroekonomi

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) räknar i sin senaste prognos per oktober med en något svagare skatteunderlagstillväxt under hela prognosperioden som i huvudsak beror på en lägre utveckling av lönesumman som en effekt av inbromsad arbetsmarknad.

SKR bedömer att den globala ekonomin även fortsättningsvis kommer att präglas av hög inflation och penningpolitisk åtstramning. Bakgrunden är de störningar som rubbat utbud och efterfrågan där pandemin, Rysslands anfallskrig mot Ukraina och expansiv ekonomisk politik utmynnat i den exceptionella inflationsutveckling som utspelat sig sedan början av 2022. Effekten väntas ge två år av svagare global tillväxt 2023–2024. Den ekonomiska politiken, och penningpolitiken i synnerhet, har lagts om för att få kontroll över inflationen.

I likhet med omvärlden har även svensk arbetsmarknad visat sig motståndskraftig men SKRs bedömning är att den lägre efterfrågan i år kommer leda till en avmattning på arbetsmarknaden framöver. Efterfrågan tar fart igen under 2025 då inflationen sjunker tillbaka och centralbankerna anpassar politiken med att inleda räntesänkningar. Utvecklingen för svensk inflation tyder på ett bredare och mer varaktigt förlopp än i tidigare prognoser. För kommuner och regioner bidrar den relativt starka arbetsmarknaden med ett upprätthållande av skatteunderlaget om än sjunkande. I reala termer har bilden dock inte förändrats. Sektorns köpkraft faller i år och blir svag nästa år. Förutom att priser och löner stiger och därigenom påverkar kommuner och regioners kostnader för verksamheten så ökar också pensionskostnaderna. Det är främst prisbasbeloppets förändring och hur det slår på värderingen av sektorns pensionsskuld som påverkar resultaten negativt men även det nya pensionsavtalet för sektorn bidrar.

Investeringar

Ett av Borås Stads ekonomiska mål är att minimera kapitalanvändningen. Bakgrunden är att investeringar i princip är långsiktiga åtaganden där lånekostnader kraftigt kan förändras över tiden. Med en stor andel bundna kostnadsposter i budgeten kan manöverutrymmet för maximal verksamhet på sikt försämrats. Därför har Borås satt en riktning på varje års investeringsvolym. Denna teori bör dock inte gälla för *lönsamma investeringar*. Utifrån att kommande investeringar normalt genererar nya nettokostnader för verksamheten måste de som i stället påverkar ekonomin positivt stimuleras. Lönsamma investeringar bör därför bedömas utanför den investeringsram som normalt gäller.

Resultat och finansiella mål

Budget 2024

Resultatbudget, mnkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Verksamhetens intäkter	1 817,1	2 072,6	2 134,8
Verksamhetens kostnader	-8 713,4	-9 515,8	-9 986,5
Avskrivningar	-309,1	-320,0	-335,0
Verksamhetens nettokostnader	-7 205,4	-7 763,2	-8 186,7
Skatteintäkter	5 775,1	5 963,0	6 171,6
Generella statsbidrag och utjämning	1 712,8	1 709,2	1 927,6
Finansnetto	29,2	27,0	35,0
Resultat efter finansnetto	311,7	-64,0	-52,5
Realisationsvinster	89,1	-	-
Årets resultat	400,8	-64,0	-52,5

Balansbudget, mnkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Tillgångar			
Anläggningstillgångar	6 849,0	7 189,0	7 564,0
Omsättningstillgångar	1 710,1	1 570,1	1 395,1
Summa	8 559,1	8 759,1	8 959,1
Eget kapital, avsättningar och skulder			
Eget kapital	6 219,4	6 155,4	6 102,9
- därav årets resultat	400,8	-64,0	-52,5
Avsättningar	843,8	843,8	843,8
Långfristiga skulder	0	0	0
Kortfristiga skulder	1 495,9	1 759,9	2 012,4
Summa	8 559,1	8 759,1	8 959,1

Finansieringsbudget, mnkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Tillförda medel			
Överskott från verksamheten	876,0	256,0	282,5
Förändring av rörelsekapital exkl likvida medel	-691,0		
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	25,0	50,0	50,0
Minskning av finansiella anläggningstillgångar			
Ökning av långfristiga skulder			
Summa	210,0	306,0	332,5
Använda medel			
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-750	-800	-800
Ökning av finansiella anläggningstillgångar	-10		
Minskning av långfristiga skulder			
Summa	-760	-800	-800
Förändring av likvida medel	-550,0	-494,0	-467,5

RESULTATANALYS

Det budgeterade resultatet för 2024 är lagt på en låg nivå och långt ifrån våra finansiella mål. Anledningen är givetvis det svåra ekonomiska läget som alla kommuner befinner sig i. Hög inflation kombinerat med höga elpriser och pensionskostnader gör att det är mycket svårt detta år att lägga ett resultat i enlighet med våra finansiella mål utan allvarliga ingrepp i våra verksamheter. Det budgeterade underskottet kommer att finansieras i bokslutet för 2024 genom att ta i anspråk resultatutjämningsreserven (RUR) som vid ingången av 2023 uppgår till 500 mnkr.

Finansiella mål

Årets resultat i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024	Mål
Årets resultat, mnkr	401	-64	-52	
Årets resultat/skatteintäkter och generella statsbidrag, %	5,4	-0,8	-0,6	2-3

Att resultatet över tiden bör uppgå till lägst 2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag är för Borås del grunden till en god ekonomisk hushållning. Målet innebär ett resultat som är cirka +160 mnkr för 2024. Detta resultat behövs för att långsiktigt kunna finansiera nödvändiga investeringar utan

att behöva låna till hela beloppet. En annan viktig aspekt är pensionsskulden, intjänad till och med 1997-12-31, den så kallade ansvarsförbindelsen som enligt redovisningslagen inte får upptas i balansräkningen. För Borås Stads del har den årliga skulduppräknigen tidigare inneburit en ökning varje år. Skuldökningen har nu börjat avta men belastningen på utbetalda pensioner har då istället ökat. Borås Stad har under ett antal år sammantaget avsatt 832 mnkr för att möta ökade pensionskostnader ur ansvarsförbindelsen. Avsättningarna följer pensionsstrategin som syftar till att få en jämnare och mer förutsägbar belastning på resultatet. Resultatnivån är också normalt att betrakta som en fallhöjdsmarginall för att klara balanskravet om oförutsedda händelser inträffar. För 2024 budgeteras ett resultat på -52 mnkr för kommunen vilket innebär att det finansiella målet inte beräknas att uppnås under 2024.

Soliditet

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024	Mål
Soliditet, %	72,7	70,3	68,1	
Medel från den egna verksamheten, mnkr	876	256	282	
Årets nettoinvesteringar, mnkr	750	800	800	
Självfinansiering av investeringarna, %	117	32,0	35,4	80-100

Det andra övergripande finansiella målet är att soliditeten, med vilket menas den del av kommunens tillgångar som finansieras med egna medel, ska uppgå till cirka 80 procent. Soliditetens utveckling beror på två faktorer: dels det årliga resultatet, dels tillgångsökningen. Soliditeten sjunker om tillgångarna ökar i snabbare takt än det egna kapitalet. En sänkt soliditet innebär en ökad lånefinansiering och på sikt högre finansiella kostnader som tar resurser från kärnverksamheterna. En ökad soliditet innebär å andra sidan en ökad egenfinansiering av tillgångarna och lägre finansiella kostnader. Soliditetens utveckling styrs till stor del av hur mycket av investeringarna som kan finansieras med medel från den egna verksamheten. Egna medel definieras i budgetläget som resultatet på sista raden plus avskrivningar. Tillsammans blir det den summa som kommunen kan betala sina investeringar med. Målet är att investeringarna till 80 procent ska kunna betalas med pengar som kommer från den egna verksamheten.

Resultatet för 2024 är budgeterat till -52 mnkr och avskrivningarna till 335 mnkr. Detta innebär att det finns 282 mnkr tillgängligt att finansiera den beräknade investeringsnivån på 800 mnkr med. Självfinansieringsgraden beräknas uppgå till 35,4 procent. Målet att självfinansiera till 80 procent nås då inte budgetmässigt under 2024. Detta innebär allt annat oförändrat att den finansiella likviditetsbelastningen blir cirka -470 mnkr vilket kan innebära att även staden och dess nämnder kommer att redovisa en långfristig låneskuld. Av erfarenhet får kommunen tillskott till resultatet i form av obudgeterade realisationsvinster varje år med varierad storlek. Detta förbättrar då självfinansieringsgraden.

Utveckling de kommande åren 2025-2026

Framskrivning av resultatet 2025-2026

	2024	2025	2026
Verksamhetens nettokostnader	-8 187	-8 471	-8 766
- årlig förändring, %	5,5	3,5	3,5
Skatte- och bidragsintäkter	8 099	8 394	8 698
- årlig förändring, %	5,6	3,6	3,6
Resultat	-52	-42	-33
Nettoinvesteringar	-800	-800	-800
Resultat, % av skatteintäkter statsbidrag mm	-0,6	-0,5	-0,4
Självfinansiering av investeringarna, %	35	40	44

Skatte- och bidragsintäkterna är hämtade från Sveriges Kommuner och Regioners senaste prognos i oktober för Borås Stad. Nettokostnadsberäkningen bygger på 2024 års budget uppräknad med hänsyn till den förväntade löne- och prisutvecklingen och det utrymme som skatteintäkterna medger.

Den årliga genomförda investeringsvolymen förutsätts att ligga på cirka 800 mnkr under hela perioden. För att bibehålla och inte ytterligare öka investeringsvolymen är det viktigt att effektivare nyttja de befintliga tillgångarna och därigenom hålla tillbaka behovet av investeringar. En effektivare kapitalanvändning, alltså att bättre nyttja det kapital som bundits i verksamheten och att avyttra tillgångar som inte är nödvändiga för kommunens verksamhet, är ett alternativ till besparingar och neddragningar.

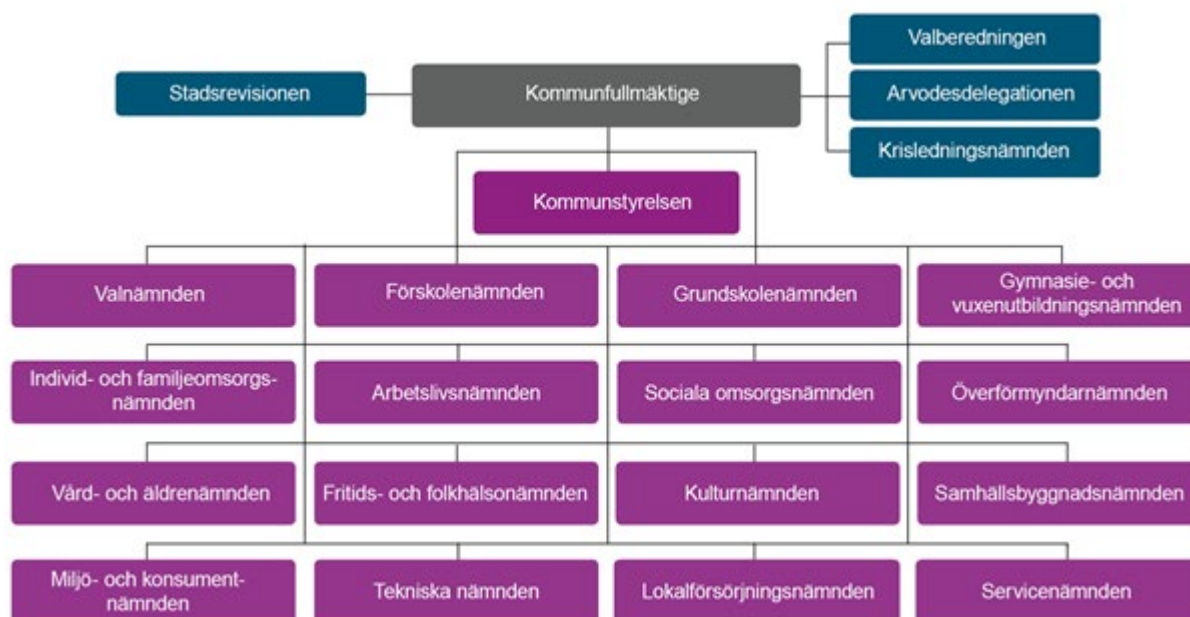
Framskrivningen ovan visar en resultatnivå som inte uppfyller de finansiella målen under planperioden och beror till största delen beror på hög kostnadsnivå som inte matchas med lika stora ökningar av skatter- och generella statsbidrag. Framskrivningen bygger också på att de generella statsbidragen är nominellt oförändrade.

Borås Stad har de senaste åren haft en positiv befolkningsutveckling. Tillväxten medför att efterfrågan på kommunens tjänster ökar och därmed också kostnaderna. Om skatteintäkterna inte får den förväntade positiva utvecklingen som förutsägs ställer detta särskilda krav för att kunna möta efterfrågan av mer service. Handlingsberedskap måste byggas in i ekonomin för att kunna möta nedgångar på intäktssidan utan alltför negativa konsekvenser för verksamheten.

Nämndernas verksamhet

Budgeten 2024 bygger i grunden på att lönekostnaderna ökar sammantaget med 3,3 procent, medan övriga kostnader räknas upp med 1,8 procent. Det ekonomiska målet för nämnderna är normalt noll, det vill säga att kommunbidraget motsvarar nettokostnaderna. Det ekonomiska målet är överordnat andra verksamhetsmål. Investeringsbudgeten 2024 är på 884 mnkr exklusive utbyggnad av nya industri- och bostadsområden

I detta avsnitt redovisas Kommunstyrelsens budgetförslag för kommunens olika interna redovisnings- eller ansvarsenheter: Kommunfullmäktige - den högsta beslutande församlingen, Kommunstyrelsen och de övriga nämnderna. Längre fram i detta budgetdokument har var och en av nämnderna sitt eget kapitel, där bland annat grunduppdrag och ekonomiska förutsättningar framgår mer detaljerat.

Driftbudget

Ekonomiska mål och ekonomiskt ansvar

I driftbudgeten budgeteras nämndernas planerade intäkter och kostnader. Nettokostnaderna täcks när det gäller anslagsfinansierad verksamhet med kommunbidrag. Kommunbidraget motsvarar normalt den budgeterade nettokostnaden per nämnd.

Nämndernas ansvar omfattar samtliga intäkter och kostnader. Inom ramen för kommunens internhyressystem omfattar ansvaret även lokalkostnaderna. Nämnderna beslutar själva med vissa begränsningar om sin lokalanvändning. Begränsningarna avser att säkerställa ett för kommunen som helhet effektivt lokalutnyttjande. Ansvaret omfattar också kapitalkostnaderna. Detta innebär bland annat att ökade kapitalkostnader på grund av investeringar inkräftar på utrymmet för övriga verksamhetskostnader. En effektivare kapitalanvändning, att mindre kapital binds i verksamheten ger å andra sidan utrymme för ökad verksamhet.

Nämndernas ansvar gäller över tiden och är alltså inte begränsat till budgetåret. De årliga resultaten balanseras över till nästkommande år. Detta gäller såväl över- som underskott. Beslut om resultatöverföring fattas av Kommunfullmäktige vid behandlingen av årsredovisningen. En förutsättning för överföring av positiva budgetavvikelse är att fastställda verksamhetsmål uppnåtts.

Det ekonomiska målet för respektive nämnd är det budgeterade resultatet efter kommunbidrag i den av Kommunfullmäktige fastställda årsbudgeten. Det budgeterade resultatet är i normalfallet noll, det vill säga budgeten baseras normalt på att kommunbidraget motsvarar nettokostnaderna. Vissa undantag

förekommer dock. Det handlar då främst om att nämnderna i budgeten finansierar verksamheten med överskott från tidigare år eller arbetar in underskott från tidigare år.

I vissa fall är nämndernas verksamhet uppdelad i olika ansvarsområden. Det ekonomiska målet gäller då för respektive ansvarsområde. Om en nämnd tilldelas mer än ett kommunbidrag, kan inte kommunbidragen omfördelas mellan respektive ansvarsområde.

Det ekonomiska målet är överordnat andra verksamhetsmål. För att inte riskera att viktiga verksamhetsmål äventyras och för att undvika alltför dramatiska besparingar i verksamheten, bör inarbetning av underskott ske under planerade former. Inarbetning av större underskott kan ske över en längre period. Detta innebär att underskott i sin helhet inte måste täckas in redan under det följande året. Beslut om fördelning av underskottstäckning fattas av Kommunfullmäktige i samband med årsredovisningen då det ackumulerade resultatet för nämnderna fastställs.

Liksom föregående år gäller att nämnderna inom sin budget ska avsätta lägst 1,0 procent av kommunbidraget till oförutsedda händelser/buffert. Syftet med buffertar är att nämnderna under året ska ha en beredskap för oförutsedda händelser. Innan bufferten får tas i anspråk för att täcka ett underskott ska en åtgärdsplan ha upprättats och alla andra åtgärder ska ha prövats.

Kommunbidrag 2024

Kommunstyrelsen fastställde i juni, med utgångspunkt från beräknade resurser och inriktning på verksamheten, ekonomiska ramar för nämndernas budgetarbete 2024. Ramarna bygger på de förutsättningar som den ekonomiska utvecklingen ger. Budgetramarna till nämnderna uppgick till sammanlagt 7 779 645 tkr. Höjningen bygger på en kompensation för lönekostnadsökningar på 3,3 procent medan övriga kostnader räknas upp med 1,8 procent. I ramuppräknningen ingick också ett effektiviseringskrav till nämnderna på 73,3 mnkr. Totalt innebar ramarna att kommunbidragen till nämnderna höjdes med 200 595 tkr jämfört med 2023 års budget, vilket motsvarar 2,6 procent. I Kommunstyrelsens slutliga budgetförslag uppgår kommunbidragen till 8 001 400 tkr. Sammantaget har kommunbidragen till nämnderna ökat med 5,5 procent jämfört med budget 2023.

Kommunbidrag per nämnd KF Budget nov/dec. tkr

Nämnd	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
Kommunfullmäktige	16 100	16 500	17 400
Revisorskollegiet	6 200	6 500	6 700
Kommunstyrelsen			
- stadsledningskansliet	140 900	164 900	182 950
- kommungemensam verksamhet	128 550	136 950	142 400
Valnämnden	7 350	3 050	10 350
Lokalförsörjningsnämnden	38 950	40 900	41 550
Servicenämnden	0	0	0
Fritids- och folkhälsonämnden			
- fritid och folkhälsa	241 900	255 950	296 850
- föreningsbidrag	44 800	45 900	46 800
Samhällsbyggnadsnämnden	24 150	30 000	42 450
Tekniska nämnden			
- väghållning skog parker m m	169 300	178 950	198 700
- persontransporter	78 400	80 400	92 550
Miljö- och konsumentnämnden	33 250	31 650	32 000
Kulturnämnden	195 650	207 900	218 250
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	617 150	665 100	696 150
Sociala omsorgsnämnden	757 600	801 350	854 550
Arbetslivsnämnden	252 900	253 950	261 500
Överförmyndarnämnden	9 200	9 450	9 900
Förskolenämnden	855 950	908 550	924 150
Grundskolenämnden	1 658 650	1 776 650	1 840 350
Individ- och familjeomsorgsnämnden	357 400	420 200	448 750
Vård- och äldreomsorgsnämnden	1 462 950	1 549 250	1 637 100
Summa	7 097 300	7 584 050	8 001 400

Investeringsbudget

Sammanlagt uppgår de totalt planerade nettoinvesteringarna under åren 2024-2026 till 2 793 mnkr, varav 884 mnkr 2024, 1 010 mnkr 2025 och 899 mnkr 2026.

Investeringsanslag beviljas antingen direkt i årsbudgeten eller genom särskilt beslut i Kommunstyrelsen efter anslagsframställan. Anslag genom särskilt beslut ska grundas på inkomna anbud. Projekteringsframställan ska godkännas av berörd verksamhetsnämnd avseende projektets omfattning och ekonomiska konsekvenser innan anbudsförfrågan. I de fall projektet beräknas överstiga Kommunfullmäktiges investeringsbudget krävs särskilt projekteringsgodkännande av Kommunstyrelsen.

Om projekterings- eller anslagsframställan avviker med mer än 10 mnkr eller 15 procent krävs även särskilt beslut i Kommunfullmäktige.

Finansieringsbudgeten och de finansiella avstämningarna bygger på en årlig genomförd investeringsvolym på i genomsnitt cirka 800-850 mnkr för åren 2024-2026. Erfarenhetsmässigt sker alltid tidsförskjutningar i investeringsprogrammet. Samtidigt tillkommer nya projekt, av vilka ett flertal är under utredning och inte är medtagna i budgeten.

För att bedömningen av investeringsvolymen ska bli rätt i förhållande till de åtaganden som investeringar normalt innebär så beaktas även externa projekt som till exempel Borås Arena och andra större inhyrningar som till exempel förskolor kalkylmässigt. Projekt som direkt påverkar kommunens resultaträkning bör bedömningsmässigt betraktas som om de vore egna investeringar. I nedanstående tabell redovisas de planerade investeringsprojekten. I de fall anslag anvisas direkt i budgeten eller tidigare har anslagsbeslutats har detta markerats med "B". I de fall där objekten har markerats med "X" finns det möjlighet för ansvarig nämnd att göra omfördelningar mellan åren inom planperioden 2024-2026.

Investeringsplan 2024-2028

Projekt		Total utgift	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
GEMENSAMMA FUNKTIONER							
<u>Särskilda servicefunktioner</u>							
Underhållsinvesteringar	<i>Lfn</i>		95 500 <i>B</i>	79 000	79 000	79 000	79 000
Energi- och miljöåtgärder	<i>Lfn</i>		30 000 <i>B</i>	15 000	15 000	15 000	15 000
Hyresgäst Anpassning inkl. moduletablering	<i>Lfn</i>		18 000 <i>B</i>	18 000	18 000	18 000	18 000
IT-investeringar i fastigheter	<i>Lfn</i>		5 000 <i>B</i>	5 000	5 000	5 000	5 000
MC-bana	<i>Lfn</i>	5 000	5 000 <i>B</i>				
Pantängen nybyggnation	<i>Sn</i>	61 000	8 000 <i>B</i>				
Möbler Pantängen nybyggnation	<i>Sn</i>	3 000	3 000 <i>B</i>				
Utskriftsenheter / kontorsutrustning	<i>Sn</i>		4 000 <i>B</i>	4 000	4 000	4 000	4 000
Fordon och maskiner	<i>Sn</i>		16 500 <i>B</i>	15 000	15 000	15 000	15 000
IT-infrastruktur	<i>Sn</i>		5 000 <i>B</i>	2 000	2 000	2 000	2 000
Mobiltelefoner	<i>Sn</i>		13 570 <i>B</i>	12 000	12 000	12 000	12 000
Pumpstation Gässlösa	<i>Ks</i>	4 600	4 600 <i>B</i>				
Digitalt redovisningsverktyg	<i>Öfn</i>	100	100 <i>B</i>				
SUMMA GEMENSAMMA FUNKTIONER		73 700	208 270	150 000	150 000	150 000	150 000
INFRASTRUKTUR OCH SKYDD							
<u>Markförsörjning</u>							
Inköp av fastigheter	<i>Ks</i>		30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
SUMMA INFRASTRUKTUR OCH SKYDD			30 000	30 000	30 000	30 000	30 000

Projekt		Total utgift	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
GATOR, VÄGAR OCH PARKER							
<u>Kommunikationer</u>							
Beläggingsunderhåll	<i>Tn</i>		14 500 <i>B</i>	14 500	14 500	14 500	14 500
Attraktiv stad	<i>Tn</i>		2 000 <i>B</i>	3 000	3 000	3 000	3 000
Div mindre gatu- och broarbeten	<i>Tn</i>		5 500 <i>B</i>	5 500	5 500	5 500	5 500
Program för tillgänglighet	<i>Tn</i>		1 000 <i>B</i>	1 000	1 000	1 000	1 000
Gång- och cykelvägar inkl. reinvestering	<i>Tn</i>		20 000 <i>B</i>	20 000	20 000	20 000	20 000
Reinvestering gatubelysning inom/utom tätort	<i>Tn</i>		5 000 <i>B</i>	5 000	5 000	5 000	5 000
Energi- och miljöeffektivisering av gatubelysning	<i>Tn</i>		4 000 <i>B</i>	4 000	4 000	4 000	4 000
Utbyggnad av kabelskåp - gatubelysning	<i>Tn</i>		2 500 <i>B</i>	2 500	2 000		
Kollektivtrafik (stadstrafiken)	<i>Tn</i>		3 000 <i>B</i>	5 000	5 000	5 000	5 000
Borås flygplats	<i>Tn</i>		500 <i>B</i>	500	500	500	500
Ny Nybro	<i>Tn</i>	80 000	12 000 <i>B</i>	12 000			
<u>Parkverksamhet</u>							
Grönområdesplanen	<i>Tn</i>		1 000 <i>B</i>	1 000	1 000	1 000	1 000
Lekplatser/mötesplatser	<i>Tn</i>		10 000 <i>B</i>	10 000	10 000	10 000	10 000
Diverse mindre parkinvesteringar	<i>Tn</i>		5 000 <i>B</i>	5 000	5 000	5 000	5 000
Handlingsplan för trygga fysiska miljöer	<i>Tn</i>		3 000 <i>B</i>	3 000	3 000		
Viskans park	<i>Tn</i>	90 000	17 000	20 000	30 000	10 000	
Gåshult byggnader	<i>Tn</i>		500 <i>B</i>	500	500		
Klimatanpassningsinvesteringar	<i>Tn</i>		5 000 <i>B</i>	5 000	5 000	5 000	5 000
<u>Persontransporter</u>							
Bokningssystem för resor	<i>Tn</i>	1 200	1 200 <i>B</i>				
SUMMA GATOR, VÄGAR, PARKER		171 200	112 700	117 500	115 000	89 500	79 500
FRITID OCH KULTUR							
<u>Idrotts- och fritidsanläggningar</u>							
Miljöförbättrande åtgärder kring konstgräsplaner samt utbyte av gräs	<i>FoF</i>		4 500 <i>B</i>	5 000	5 000	5 000	5 000
Aktivitetsplatser och näridrottsplatser	<i>FoF</i>		800 <i>B</i>	800	800	800	800
Idrottsanläggningar, simhallar och mötesplatser	<i>FoF</i>		1 500 <i>B</i>	1 500	1 500	1 500	1 500
Spår och leder	<i>FoF</i>		500 <i>B</i>	500	500	500	500
Badplatser	<i>FoF</i>		600 <i>B</i>	600	600	600	600
Evenemangsstaden Borås	<i>FoF</i>		750 <i>B</i>	750	750	750	750
Utveckling av Borås skidstadion	<i>FoF</i>			1 000	500	500	500
Åtgärder utifrån trygghetsplan	<i>FoF</i>		500 <i>B</i>	500	500	500	500
SM-veckan 2025	<i>FoF</i>	2 000	2 000 <i>B</i>				
Boda aktivitetspark	<i>FoF</i>	8 850		1 600			
Inredning nya ishallen	<i>FoF</i>	2 000	2 000 <i>B</i>				
Mindre anläggningsinvesteringar	<i>FoF</i>	2 250	2 250 <i>B</i>				
Almenäs badplats	<i>Fof</i>	2 000		1 000			
Ny isyta Borås	<i>Lfn</i>	120 000	45 000 <i>B</i>				
Bodavallen ombyggnad	<i>Lfn</i>	14 000	2 000	6 500	5 500		
Brämhults IP tillbyggnad, etapp 2	<i>Lfn</i>	9 500		2 000	7 500		

Projekt		Total utgift	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Ny idrottshall Boda	<i>Lfn</i>	80 000	8 779	70 000			
Ny idrottshall Sandared	<i>Lfn</i>	65 000		500	3 500	45 000	16 000
Dalsjöbadet ombyggnad	<i>Lfn</i>	50 000		3 000	32 000	15 000	
Kulturverksamhet							
Kulturhuset, entréhallen	<i>Lfn</i>	3 000	2 098	<i>B</i>			
Konstnärlig gestaltning och utsmyckning	<i>Kn</i>		5 308	<i>B</i>			
Konstinköp till textilmuseum och konstmuseum	<i>Kn</i>		1 200	<i>B</i>	1 200	1 200	1 200
Konstbiennalen	<i>Kn</i>		1 500	<i>B</i>	1 500	1 500	1 500
Förvaltningsövergripande investeringar	<i>Kn</i>		1 500	<i>B</i>	1 500	1 500	1 500
SUMMA FRITID OCH KULTUR		358 600	82 785	99 450	62 850	74 350	30 350
AFFÄRSVERKSAMHET							
Näringsliv							
Utbyggnad av industriområde Viared Västra	<i>Ks</i>			3 000			
Utbyggnad av industriområde Viared Norra	<i>Ks</i>			1 000			
Utbyggnad av industriområde Nordskogen	<i>Ks</i>			1 400			
Utbyggnad av bostadsområden	<i>Ks</i>				2 000	2 000	2 000
Utbyggnad av övriga industriområden	<i>Ks</i>		6 000	6 000	4 000	4 000	4 000
Nabbamotet	<i>Ks</i>	21 500	5 000	5 000			
Hyresgäst Anpassning externa hyresgäster	<i>Lfn</i>		1 000	<i>B</i>	1 000	1 000	1 000
SUMMA AFFÄRSVERKSAMHET		21 500	12 000	17 400	7 000	7 000	7 000
PEDAGOGISK VERKSAMHET							
Förskola							
Äventyrets förskola, Vinkelvägen	<i>Lfn</i>		X	<i>B</i>			
Strandkullens förskola, Badstrandsvägen	<i>Lfn</i>		X		X		
Förskola övre Sjöbo	<i>Lfn</i>		X		X		
Aplaredskolan utökning förskola	<i>Lfn</i>		X		X		
Hässlegården utbyggnad kök	<i>Lfn</i>		X		X		
Förskolor inventarier	<i>Fn</i>		1 350	<i>B</i>	1 950	1 350	
Grundskola							
Fredrikborgskolan	<i>Lfn</i>		X	<i>B</i>			
Särlaskolan ombyggnad	<i>Lfn</i>		X	<i>B</i>			
Gula skolan, ombyggnad idrottshall	<i>Lfn</i>		X		X		
Erikslundskolan om- och tillbyggnad	<i>Lfn</i>		X		X	X	
Tummarpskolan om- och tillbyggnad	<i>Lfn</i>		X		X	X	
Trandaredskolan ombyggnad	<i>Lfn</i>		X		X	X	X
Sandgårdskolan ombyggnad	<i>Lfn</i>				X	X	X
Asklandaskolan tillbyggnad	<i>Lfn</i>				X	X	X
Dalsjöskolan anpassning 7-9	<i>Lfn</i>				X	X	
Sandaredskolan ombyggnad	<i>Lfn</i>					X	X
Särlaskolan 7-9, inventarier	<i>Grn</i>	6 000	6 000	<i>B</i>			
Fredriksborgsskolan F-9, inventarier	<i>Grn</i>	16 000	14 000	<i>B</i>	2 000		
Tummarpskolan F-6, inventarier	<i>Grn</i>	6 000			6 000		

Projekt		Total utgift	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Bodavallen, inventarier	<i>Grn</i>	1 000		1 000			
Erikslundskolan omb/tillb F-9, inventarier	<i>Grn</i>	10 000			6 000	4 000	
Trandaredskolan F-6, inventarier	<i>Grn</i>	4 000				4 000	
Sandgårdskolan inventarier	<i>Grn</i>	6 000				6 000	
<u>Gymnasieskola</u>							
Bäckängsgymnasiet campus	<i>Lfn</i>		X <i>B</i>	X	X		
Sven Erikssongymnasiet utökade lokaler	<i>Lfn</i>		X <i>B</i>	X			
Bäckängsgymnasiet, inventarier	<i>Gvun</i>	4 500	500 <i>B</i>	1 000	2 000	500	
Sven Eriksongymnasiet, inventarier	<i>Gvun</i>	2 500	500 <i>B</i>	2 000			
Vuxenutbildningen, inventarier	<i>Gvun</i>	1 000	1 000 <i>B</i>				
SUMMA PEDAGOGISK VERKSAMHET		2 119 322	309 021	513 357	336 609	289 000	75 000
VÅRD OCH OMSORG							
<u>Omsorg om äldre- och funktionshindrade</u>							
Kristinegränd, Vård- och omsorgsboende	<i>Lfn</i>		X <i>B</i>	X			
Vård- och omsorgsboende 2	<i>Lfn</i>		X	X	X	X	
Rydsvägens LSS	<i>Lfn</i>		X <i>B</i>				
Gårda LSS	<i>Lfn</i>		X	X			
Åsahagsvägens LSS	<i>Lfn</i>		X <i>B</i>				
Gruppboende LSS (D)	<i>Lfn</i>		X	X	X		
Gruppboende LSS (E)	<i>Lfn</i>		X	X	X		
Gruppboende LSS (F)	<i>Lfn</i>			X	X	X	
Gruppboende LSS (G)	<i>Lfn</i>			X	X	X	
Hemmansgatan LSS, Serviceboende	<i>Lfn</i>		X	X	X		
Johanneslundsgatan SOL	<i>Lfn</i>		X <i>B</i>				
Rydsvägen LSS, inventarier	<i>Son</i>	500	500 <i>B</i>				
Björkbo LSS, inventarier	<i>Son</i>	500	500 <i>B</i>				
Johanneslundsgatan SOL, inventarier	<i>Son</i>	2 000	2 000 <i>B</i>				
Hemmansgatan, inventarier	<i>Son</i>	500		500			
Kristinegränd vård- och omsorgsboende, inventarier	<i>Vän</i>	30 000	20 000 <i>B</i>	10 000			
SUMMA VÅRD OCH OMSORG		733 442	128 863	82 000	197 500	118 000	0
SUMMA NETTOINVESTERINGAR		3 477 764	883 639	1 009 707	898 959	757 850	371 850

Inhyrningar som är aktuella fr o m 2024

Lokalisering	Syfte/Verksamhet	Årshyra, mnkr	Avtalslängd, år
Fabriksgatan 11	Vuxenutbildning	2,2	10
Sjöbo	Sjöbohuset, mötesplats, bibliotek, fritidsgård	2,6	30

I tabellen ovan visas nya större inhyrningar som kommer att starta under 2024.

Exploateringsprojekt 2024-2028 (avser tomtförsäljning)

Projekt, utgifter tkr	Total utgift	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Utbyggnad av industriområde Viared Västra	434 700	15 000	18 000	6 000		
Utbyggnad av industriområde Viared Norra	50 000		1 000			
Utbyggnad av industriområde Nordskogen	80 000		1 400			
Utbyggnad av övriga industriområden	45 000	6 000	6 000	11 000	18 000	4 000
Utbyggnad av bostadsområden	30 000		5 000	5 000	10 000	10 000
Summa	639 700	21 000	31 400	22 000	28 000	14 000

Projekt, inkomster tkr	Total utgift	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Försäljning av industritomter projekt Viared Västra	-525 000	-30 000		-20 000		
Försäljning av industritomter projekt Viared Norra	-68 000		-14 000			
Försäljning av industritomter projekt Nordskogen	-127 950	-10 000	-20 000	-20 000	-10 000	
Försäljning av bostadstomter		-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Summa	-720 950	-42 000	-36 000	-42 000	-12 000	-2 000

Utrednings- eller förstudieprojekt 2024-2028

Projekt	Ansvarig nämnd
<u>Gator och vägar</u>	
Centralbron	Tn
<u>Idrotts- och fritidsanläggningar</u>	
Ny idrottshall Sandared	Lfn
Borås ishall, modernisering	Lfn
Ryda idrottsplats, utökad anläggning	Lfn
<u>Kulturverksamhet</u>	
Art center	Lfn
<u>Förskolor</u>	
Ängsgården tillbyggnad	Lfn
Skogsstjärnan tillbyggnad	Lfn
<u>Grundskolor</u>	
Asklandaskolan tillbyggnad	Lfn
Trandaredskolan ombyggnad	Lfn
Dalsjöskolan, anpassning 7-9	Lfn
Ny skola 2	Lfn
Sandgårdskolan, ombyggnad	Lfn
Sandaredskolan, ombyggnad	Lfn
Idrottshallar grundskolor	Lfn
<u>Omsorg om äldre och funktionsnedsatta</u>	
Vård- och omsorgsboende 2	Lfn
Vård- och omsorgsboende 3 – Demensby	Lfn
<u>Övriga lokaler</u>	
Ny brandstation SÄRF	Lfn

Kommunfullmäktige

Ekonomiskt sammandrag, tkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Intäkter	167	80	85
Kostnader	-16 635	-16 580	-17 485
Nettokostnader	-16 468	-16 500	-17 400
Kommunbidrag	16 100	16 500	17 400
Resultat	-368	0	0
Akkumulerat resultat	-	-	-
Nettoinvesteringar	-	-	-

Ekonomiska förutsättningar

Kommunbidraget till Kommunfullmäktiges verksamhet inklusive partistöd, förtroendemannautbildning, representation samt lokalkostnader räknas upp med 0,9 mnkr till 17,4 mnkr inför 2024, varav 0,5 mnkr avser ökade lokalkostnader. Verkligt utfall regleras varje år till noll då Kommunfullmäktige saknar möjlighet att hantera avvikelser.

Nämndens grunduppdrag

Kommunfullmäktige styr och fördelar grunduppdrag till Borås Stads nämnder genom reglemente, program och planer samt beslutar i principiella frågor som formar grunduppdraget. Kommunfullmäktige ansvarar för att säkerställa att nämndernas definition av grunduppdrag överensstämmer med fullmäktiges fördelning.

Kommunfullmäktige följer upp grunduppdraget för nämnderna genom löpande uppföljning i bland annat budgetprocessen och redovisning av uppdrag.

Kommunfullmäktige representerar invånarna och beslutar om Borås Stads inriktning, verksamhet och ekonomi. Det ingår även att bestämma hur den politiska organisationen och dess verksamhetsformer ska se ut, välja ledamöter och ersättare till Kommunstyrelsen, nämnder och bolagsstyrelser.

Kommunfullmäktiges beredningsgrupp för medborgarinflytande

Beredningen innehåller en ledamot från varje parti i Kommunfullmäktige och leds av fullmäktiges presidium. Beredningen ska främja och ge förutsättningar att kunna vidareutveckla demokratifrågor och öka dialogen mellan medborgare och politiker.

Genom att bevaka områdena demokrati, mänskliga rättigheter, rättssäkerhet och offentlighet utifrån ett medborgarperspektiv ökas boråsarens möjlighet till inflytande av vad som händer i den egna staden.

Revisorskollegiet

Ekonomiskt sammandrag, tkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Intäkter	771	772	800
Kostnader	-6 949	-7 272	-7 500
Nettokostnader	-6 178	-6 500	-6 700
Kommunbidrag	6 200	6 500	6 700
Resultat	22	0	0
Akkumulerat resultat	1 327	1 327	-
Nettoinvesteringar	-	-	-

Ekonomiska förutsättningar

Kommunbidraget till revisorskollegiet uppgår till 6,7 mnkr. För 2024 omfattar den egna personalstyrkan totalt 5 heltidsanställda revisorer. Den egna personalstyrkan kommer likt tidigare år att kompletteras med köp av externa revisionskonsulter. Revisionskontoret har också upphandlat och tecknat avtal med en revisionsbyrå avseende konsultation gällande redovisnings- och bokföringsfrågor. Nämnden erhåller kompensation för höjt personalomkostnadspålägg med 50 tkr.

Nämndens grunduppdrag

Stadsrevisionen är Kommunfullmäktiges och ytterst medborgarnas kontrollinstrument i det demokratiska systemet. Det innebär bland annat att den verksamhet som bedrivs i Borås Stad årligen granskas och prövas enligt god revisionssed av Stadsrevisionen.

I uppdraget ingår kontroll, uppföljning och att främja hela den kommunala verksamheten, det vill säga den verksamhet som bedrivs såväl i de kommunala nämnderna som i de kommunala bolagen. Stadsrevisionen är oberoende och granskar på Kommunfullmäktiges och därigenom indirekt också på medborgarnas uppdrag.

I genomförandet av grunduppdraget följer Stadsrevisionen policyer, program och andra styrande dokument som antagits av Kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens uppdrag är fördelat på två kommunbidrag. Det första avser Kommunstyrelsens förvaltning som redovisas under Stadsledningskansliet. Det andra kommunbidraget avser kommungemensamma verksamheter, som inte har något direkt samband med Kommunstyrelsens egen verksamhet men som ändå ansvarsmässigt budgeteras här.

Stadsledningskansliet

Ekonomiskt sammandrag, tkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Intäkter	142 092	52 905	62 325
Kostnader	-272 061	-218 661	-245 275
Nettokostnader	-129 969	-165 756	-182 950
Kommunbidrag	147 049	165 756	182 950
Resultat	17 080	0	0
Akkumulerat resultat	5 000	5 000	-
Investeringar	-28 929	-41 000	-45 600
Försäljning av exploateringsmark	50 780	27 000	42 000

Ekonomiska förutsättningar

Stadsledningskansliets totala ram för 2024 uppgår till 183,0 mnkr. Detta inkluderar en höjning av ramen för att finansiera detaljplaner på kommunal mark 6,0 mnkr, byte av finansieringsmodell för distributionsterminalen 2,2 mnkr, digitalisering inklusive licenser 2,0 mnkr, kompensation för höjt PO-pålägg 1,2 mnkr samt 0,4 mnkr för bland annat vänortsutbyte.

Kommunstyrelsen tillförs också 1,5 mnkr för ett projekt under 2024 där syftet är att pröva intresse och efterfrågan vad gäller möjligheten att erbjuda frukost i skolan. Grundskolorna i Borås Stad ska kunna anmäla sitt intresse för att delta i projektet till Grundskoleförvaltningen/Grundskolenämnden som i sin tur ansöker om medel hos Kommunstyrelsen. Projektet ska sedan utvärderas.

Nämndens grunduppdrag

Kommunstyrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet. Kommunstyrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i kommunala företag, stiftelser och kommunalförbund. Kommunstyrelsen ska bereda och yttra sig i ärenden som ska handläggas av fullmäktige i enlighet med kommunallagen. Kommunstyrelsen ska i samråd med nämnderna följa upp de fastställda målen och återrapportera till fullmäktige.

Kommunstyrelsen ska arbeta med kvalitetsuppföljning, utvecklings- och innovationsarbete samt informera, aktivera och följa upp arbetet med Visionen om framtidens Borås. Kommunstyrelsen arbetar med att främja mänskliga rättigheter med ett särskilt uppdrag kring unga.

Kommunstyrelsens uppdrag är att leda, samordna och utveckla den övergripande och strategiska personal-, löne- och arbetsgivarpolitiken.

Kommunstyrelsen ansvarar för strategisk intern och extern kommunikation. Uppdraget innebär att forma strategi, vara ett övergripande kommunikationsstöd samt förvalta och utveckla kommunens

övergripande kanaler för kommunikation.

Kommunstyrelsen ska i enlighet med Kommunfullmäktiges meddelade föreskrifter ansvara för finansverksamheten samt ha hand om övrig ekonomisk förvaltning. Kommunfullmäktige har beslutat att inrätta en internbank med uppdrag att säkerställa kommunkoncernens kapitalförsörjning och att upprätthålla en låg finansieringsrisk. Kommunstyrelsen ansvarar för de av Borås Stad förvaltade donationsstiftelserna.

Kommunstyrelsen ska vara kompetenscentrum för stadens upphandlings- och inköpsverksamhet och ansvarar för kommunövergripande upphandlingsverksamhet.

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för kommunens IS/IT-miljö och arkitektur samt att denna utvecklas på ett kontrollerat sätt och att gjorda investeringar nyttjas. Kommunstyrelsen arbetar övergripande med styrningsfrågor inom IT/digitalisering och informationssäkerhet.

Kommunstyrelsen ansvarar för övergripande fysisk planering, infrastruktur, energiplanering, trafikplanering och kollektivtrafik samt klimat- och miljöfrågor. Kommunstyrelsen ska även upprätthålla en tillfredsställande markberedskap samt säkerställa att bostadsförsörjning och samhällsbyggande främjas.

I Kommunstyrelsens uppdrag ingår att främja sysselsättningen och näringslivet i kommunen. Uppdraget innebär att arbeta med tillväxt, etablering, näringslivsutveckling och internationell samordning.

Kommunstyrelsen ansvarar för åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap samt för krisberedskap, civilt försvar, säkerhetsskydd och evenemangssäkerhet.

Kommunstyrelsen ansvarar övergripande för Borås Stads samlade säkerhetsarbete. Uppdraget omfattar både Borås Stads verksamheter samt invånare och besökare till Borås.

Indikatorer för att följa upp grunduppdraget

Indikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Senaste utfall 2023
Resultatet av det sammanfattande omdömet om näringslivsklimatet i Borås Stad ska öka. (Svar på fråga i Svenskt Näringslivs årliga enkät skala mellan 1 och 6).	3,46	3,5	3,39	3,44	
Rankingen i SKR:s öppna jämförelser, företagsklimat - Nöjd Kund Index (NKI) ska öka	72	72	78	77	
Antal gästnätter i Borås ska öka.	225 846	124 774	162 841	235 154	240 857
Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %.	2,8	3,1	2,8	3,5	4,4
Andel anställda som nyttjar Borås Stads friskvårdsbidrag ska öka, %	63	58,1	59	68	

Verksamhetsmått

Område	Verksamhetsmått	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Bostäder	Förtätning av stadskärnan, antal nyinflyttade till centrum.	27	64	200	200
	Antal nyproducerade bostäder i Borås tätort	135	480	480	480
	Antal nyproducerade bostäder utanför Borås tätort	112	129	120	120
Sysselsättning	Sysselsättningsgrad (20-64 år), %.	81		77	77

Investeringar

Pumpstation Gässlösa

För ombyggnad av Gässlösa deponi/lakvattenpumpstation avsätts 4,6 mnkr.

Inköp av fastigheter

För inköp av fastigheter för utbyggnadsområden budgeteras ett belopp på 30 mnkr. Budgeten används till strategiska markinköp för främst verksamheter, bostäder samt allmänna ändamål.

Utbyggnad av övriga industriområden

Utbyggnad av övriga industriområden avser främst exploatering av kvarteren för nya rättscentrum. Till detta avsätts 6 mnkr 2024.

Nabbamotet

Exploateringen orsakar ökad trafik i Nabbamotet och kapacitetshöjande åtgärder genom ramper och rondeller behöver göras. Detta medför projektering och anläggningskostnader på 35,5 mnkr, varav 14 mnkr avser medfinansieringsåtgärder i Trafikverkets anläggning. Resterande 21,5 mnkr avser kommunens totala investering i Nabbamotet. För år 2024 avsätts 5 mnkr.

Kommungemensam verksamhet

Ekonomiskt sammandrag, tkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Intäkter	856	1 000	1 000
Kostnader	-128 252	-137 950	-143 400
Nettokostnader	-127 396	-136 950	-142 400
Kommunbidrag	128 550	136 950	142 400
Resultat	1 154	0	0
Akkumulerat resultat	-	-	-
Nettoinvesteringar	-	-	-

Ekonomiska förutsättningar

De kommungemensamma verksamheternas totala ram för 2024 uppgår till 142,4 mnkr. Verksamheten har fått kompensation med 3,0 mnkr med anledning av förändrad prismodell för SÄRF:s medlemskommuner.

Framtidens kollektivtrafik ska utredas i samverkan med Västtrafik. Syftet är att förbättra tillgängligheten till kollektivtrafik framför allt vad gäller stadstrafiken. Därmed upphör tidigare uppdrag att utreda kollektivtrafikens linjesträckning i stadskärnan att gälla.

Överförmyndarnämnden

Ekonomiskt sammandrag, tkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Intäkter	214	180	250
Kostnader	-8 915	-9 630	-10 150
Nettokostnader	-8 701	-9 450	-9 900
Kommunbidrag	9 200	9 450	9 900
Resultat	499	0	0
Akkumulerat resultat	0	0	-
Nettoinvesteringar	-	-	100

Ekonomiska förutsättningar

Kommunbidraget för Överförmyndarnämnden budgeteras till 9,9 mnkr för 2024. Nämndens tillgängliga resurser har förstärkts med 0,3 mnkr för att kompensera ökade kostnader för ersättning till ställföreträdare.

Nämndens grunduppdrag

I reglementet anges: "Överförmyndarnämnden fullgör kommunens uppgifter inom överförmyndarverksamheten enligt föräldrabalken, samt vad som i övrigt åvilar överförmyndare eller överförmyndarnämnd enligt annan lag och författning".

Överförmyndarnämnden är en tillsynsmyndighet med uppdrag att genom sin granskning se till att den som har en ställföreträdare inte lider rättsförluster på grund av ställföreträdarskapet. Enligt lag måste varje kommun i landet vara organiserad med en överförmyndare eller överförmyndarnämnd. Verksamheten är starkt lagstyrd, främst genom bestämmelserna i föräldrabalken.

När det gäller ställföreträdarens förvaltning av en persons ekonomi och egendom krävs Överförmyndarnämndens tillstånd till många av åtgärderna.

I övrigt består verksamheten av handläggning av godmanskaps-, förvaltarskaps-, samt förmyndarskapsärenden enligt föräldrabalkens regler. Nämnden har också till uppgift är att rekrytera ställföreträdare som är villiga att ta uppdrag som god man eller förvaltare. Nämnden är också skyldig att erbjuda ställföreträdare relevant utbildning. Nämnden har även vissa tillsynsuppgifter vad gäller så kallade framtidsfullmakter.

Investeringar

Överförmyndarnämndens investering på 0,1 mnkr avser ett digitalt redovisningsverktyg som ska effektivisera hanteringen av ställföreträdarnas ekonomiska redovisningar.

Valnämnden

Ekonomiskt sammandrag, tkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Intäkter	3 232	0	3 000
Kostnader	-11 989	-3 050	-13 350
Nettokostnader	-8 757	-3 050	-10 350
Kommunbidrag	7 350	3 050	10 350
Resultat	-1 407	0	0
Akkumulerat resultat	-	-	-
Nettoinvesteringar	-	-	-

Ekonomiska förutsättningar

Nämndens kommunbidrag uppgår till 10,4 mkr 2024 för att ombesörja valet till Europaparlamentet. Kostnaderna består främst av arvoden till valförrättare och lön till anställda.

Nämndens grunduppdrag

Valnämnden är på kommunal nivå ansvarig för genomförandet av de allmänna valen till riksdag, kommunfullmäktige, regionfullmäktige och valet till Europaparlamentet samt för av riksdagen, kommunfullmäktige samt regionfullmäktige beslutade folkomröstningar. Nämnden ska även vara rustad för att kunna genomföra eventuella extraval/omval inom 3 månader från att det beslutas.

Lokalförslörjningsnämnden

Ekonomiskt sammandrag, tkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Intäkter	938 970	1 009 204	1 026 714
Kostnader	-950 849	-1 050 104	-1 068 264
Nettokostnader	-11 879	-40 900	-41 550
Kommunbidrag	38 950	40 900	41 550
Resultat	27 071	0	0
Akkumulerat resultat	27 071	27 071	-
Nettoinvesteringar	-495 489	-835 478	-603 911

Ekonomiska förutsättningar

Lokalförslörjningsnämndens kommunbidrag för 2024 uppgår till 41,6 mnkr. I kommunbidraget ingår en buffert på 4,0 mnkr för att finansiera eventuella underskott på sociala boenden, oförutsedda intäktsminskningar eller kostnadsökningar. Nämnden erhåller kompensation för höjt personalomkostnadspålägg med 0,3 mnkr. Nettoinvesteringar avser beslutade investeringar för 2024 exklusive omDispositioneringar från föregående år.

Den största delen av nämndens verksamhet finansieras via internhyressystemet. Grundprincipen är att internhyrorna ska motsvara kostnader för lokaler över tid. De flesta av verksamhetslokalerna bär en solidarisk schablonhyra per kvadratmeter inom avgränsade lokalgrupper. Dessa lokalgrupper är framtagna utifrån den verksamhet som bedrivs inom lokalerna samt vilken nämnd som har verksamhetsansvaret. Det utgår även olika hyror beroende på om lokalerna är nya eller inte.

Nedan listas de lokalgrupper som är framtagna samt hyreskostnad per nivå och lokalgrupp för 2024. Den genomsnittliga hyran är viktad efter ytfördelning mellan ny och standard lokalgrupp inom respektive lokalgrupp.

Internhyrorna baseras på kapitalkostnader, driftkostnader, fastighetsskötsel och löpande underhåll.

Internhyror per lokalgrupp, kronor/kvadratmeter (m²)

	Ny	Standard	Vägt genomsnitt
Förskola	2 045	950	1 470
Grundskola inkl. fritidshem och förskoleklass	1 338	757	943
Gymnasie- och vuxenutbildning	1 404	667	832
Äldreomsorg	1 684	1 114	1 178
Daglig verksamhet, m.m.	1 175	920	1 062
LSS-boenden	1 891	1 360	1 515
Bibliotek	1 917	994	1 212
Fritid	1 501	994	1 169
Kontor	1 309	711	924
Fritidsgårdar	1 917	990	1 093
Individ- och familjeomsorg	1 658	1 379	1 580

Verksamhetsfastigheter – inhyrda och ägda

Borås Stads internhyresfastigheter budgeteras till 876,7 mnkr (799,3 mnkr) och en total yta på 773 958 m² (757 945 m²), vilket ger kostnaden 1 132 kr/m² (1 055 kr/m²).

Nämndens grunduppdrag

Lokalförsörjningsnämnden har till huvuduppdrag att svara för Borås Stads lokal- och anläggningsförsörjning där det inte särskilt ankommer på annan. Nämnden ska ansvara för den tekniska och ekonomiska förvaltningen och vara samordnande och verkställande organ vid ny- och ombyggnationer av verksamhetsfastigheter samt anläggningar för motion, rekreation och tävlingsverksamhet.

Lokalförsörjningsnämnden ska pröva Borås Stads nämnder och styrelser lokal- och anläggningsbehov ur ett kommunövergripande och totalekonomiskt perspektiv. Investeringar ska beslutas av Kommunstyrelsen/Kommunfullmäktige. Samma beslutsordning gäller för inhyrningar som är långsiktiga och så omfattande att de ur ekonomisk synpunkt kan jämföras med investeringar.

För att genomföra nämndens uppdrag krävs en strategisk lokalplanering för samtliga Borås Stads verksamheter. Genom nämndens lokalplaneringsprocess som genomförs i samarbete med övriga nämnder identifieras lokalbehov ur ett mycket långsiktigt perspektiv. Planeringen omfattar inte bara större investeringar och inhyrningar utan också åtgärder för att bevara fastigheternas status och därmed öka livslängden.

Indikatorer för att följa upp grunduppdraget

Indikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Senaste utfall 2023
Psykosocial arbetsmiljö - HME ledarskap	83,8%		91,1%		
Psykosocial arbetsmiljö - HME styrning	72,4%		78%		
Den totala energiproduktionen från solenergi ska öka, MWh	230	663	909	1 077	
Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %.	9,3	10,1	9,5	12,4	10,7
Andel anställda som nyttjar Borås Stads friskvårdsbidrag ska öka, %	75	56,5	70	70	

Verksamhetsmått

Område	Verksamhetsmått	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Ägda fastigheter	Antal objekt	265	263	266	265
	Antal objekt, kvadratmeter	571 653	576 795	578 047	602 333
	Total energianvändning för uppvärmning av kommunens fastigheter, kWh/kvadratmeter.	73	98	90	90
	Total energiförbrukning i kommunens fastigheter, kWh/kvadratmeter	133	156	150	150
	Summa konsumtionsavgifter per kvadratmeter	169,4	178,7	195,8	212,6
	Antal objekt i verksamheten Fastigheter - lediga disponibla ytor (Lokalbank)	18	13	12	12
Inhyrda fastigheter	Antal objekt	201	200	202	200
	Antal objekt, kvadratmeter	237 556	236 382	236 223	238 792
	Antal objekt i verksamheten Fastigheter - lediga disponibla ytor (Lokalbank)	10	3	4	4

Investeringar

Lokalförvaltningsnämndens investeringsbudget 2024 är 603,9 mnkr. Investeringarna fördelar sig enligt följande:

	Budget 2024	Budget 2023
Gem funktioner inkl. externa projekt	154,5	135,0
Fritids- och folkhälsonämnden	55,8	101,5
Förskolenämnden	74,1	40,8
Grundskolenämnden	202,3	318,3
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	9,2	63,1
Kulturnämnden	2,1	0,5
Sociala omsorgsnämnden	15,9	85,2
Vård- och äldreomsorgsnämnden	90,0	91,0
Summa	603,9	835,5

Investeringar i gemensamma funktioner och projekt för externa hyresgäster beskrivs nedan. Övriga investeringsprojekt kommenteras under respektive nämnd.

Underhållsinvesteringar

En följd av att komponentavskrivning infördes 2017 är att planerat underhåll flyttades från driftsbudgeten till investeringsbudgeten. Medlen avsätts för att genomföra uppkomna behov, myndighetskrav samt utbyte av komponenter. I underhållsinvesteringar är det även avsatt medel för tillgänglighetsanpassning i syfte att öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning. Det ingår även medel till investeringar i brandsäkerhet som beror på förändrade myndighetskrav samt säkerhetsinvesteringar för att kunna hantera ej planerade uppkomna behov eller myndighetskrav. Totalt avsätts 95,5 mnkr för dessa investeringar 2024, vilket är en ökning med 16,5 mnkr i jämförelse med föregående år.

Energi- och miljöåtgärder

Totalt avsätts 30,0 mnkr för dessa investeringar 2024, vilket innebär att budgeten är oförändrad jämfört med 2023. Utöver energibesparande åtgärder/energioptimering samt installation av solceller ingår även medel för utbyggnad av Borås Stads infrastruktur för uppladdning av elfordon samt åtgärder för att minska exponeringen av kemikalier som kan skada hälsa och miljö i Borås Stads lokaler.

Hyresgäst Anpassning

I investeringsbudgeten finns avsatt medel för mindre investeringar i fastighetsbeståndet. Anslaget ska användas till akuta och viktiga verksamhetsförändringar under innevarande år. Medlen syftar till att verksamheterna ska fungera bättre genom att möjliggöra flexibilitet vid verksamhetsförändringar. I beloppet ingår även medel för eventuella moduletableringar. Totalt avsätts 18,0 mnkr för dessa investeringar 2024, vilket är en minskning med 2,0 mnkr jämfört med 2023.

IT-investeringar

Här avsätts medel för att ansluta Borås Stads fastigheter till fibernätet samt IT-investeringar i inhyrda fastigheter i syfte att uppnå Borås Stads standard. Totalt avsätts 5,0 mnkr för 2024, vilket är på samma nivå som föregående år.

Hyresgäst Anpassningar externa hyresgäster

Här avses hyresgäst Anpassningar där investeringen finansieras av ökade hyresintäkter från externa hyresgäster. För 2024 avsätts 1,0 mnkr, vilket är på samma nivå som föregående år.

Investeringsutrymme 2025-2027 volymbaserade projekt

Med volymbaserade projekt avses investeringar i välfärden, vård, skola och omsorg, eftersom investeringsbehovet till stor del beror på befolknings- och volymökningar.

Dessa investeringar har oftast en lång planeringshorisont under ett flertal år, från det att behovet identifieras tills dess att investeringen är klar att tas i bruk. Det är inte heller ovanligt att hinder och problem uppstår under genomförandet som leder till förseningar för det aktuella objektet och som även kan påverka andra objekt.

För att möjliggöra en flexibilitet och framförhållning i investeringsprocessen tilldelas Lokalförsörjningsnämnden ett preliminärt planeringsutrymme på 1 200 mnkr under perioden 2025-2027, vilket innebär ett genomsnitt på 400 mnkr per år.

Samhällsbyggnadsnämnden

Ekonomiskt sammandrag, tkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Intäkter	53 249	38 070	43 932
Kostnader	-79 620	-68 070	-86 382
Nettokostnader	-26 371	-30 000	-42 450
Kommunbidrag	24 150	30 000	42 450
Resultat	-2 221	0	0
Akkumulerat resultat	20 109	20 109	-
Nettoinvesteringar	-	-	-

Ekonomiska förutsättningar

Kommunbidraget för Samhällsbyggnadsnämnden budgeteras till 42,4 mnkr för 2024. Inom tilldelad budget har nämnden en viktig uppgift att förbereda för en god infrastruktur samt skapa förutsättningar för en industriell utbyggnad, kommunal service samt en attraktiv boendemiljö.

Nämndens tillgängliga resurser har förstärkt med 6,0 mnkr för att kunna genomföra nödvändiga detaljplaner på kommunal mark. Medlen tillförs nämnden genom beställning från Kommunstyrelsen och ej som utökat kommunbidrag. I övrigt har nämndens kommunbidrag tillfälligt ökats med 1,5 mnkr under 2024 för att genomföra en strategisk skyfallsutredning. Nämnden erhåller även kompensation för höjt personalomkostnadspålägg med 0,4 mnkr. Nämnden ges möjlighet att under 2024 använda ackumulerat resultat för anpassning till volymförändringar i verksamheten.

Med anledning av organisatoriska förändringar inom samhällsbyggnadsprocessen ökas kommunbidraget med 8,5 mnkr då återstående delar av Samhällsbyggnadsprocessen flyttas från Kommunstyrelsen till Samhällsbyggnadsnämnden. Denna ram har förstärkts med 8,6 mnkr för ökad internränta 5,6 mnkr, diverse förstudier 2,5 mnkr och klimatneutrala Borås 0,5 mnkr.

Nämndens grunduppdrag

Samhällsbyggnadsnämnden har som huvuduppdrag att utöva inflytande över hur kommunens områden planeras och bebyggs.

Nämnden är myndighet för plan- och bygglovsärenden samt tillsynsmyndighet för byggnadsverksamheten.

Samhällsbyggnadsnämnden ska verka för en långsiktigt god boende-, arbets- och livsmiljö för kommunens invånare samt verka för att plan- och bygglagens och miljöbalkens intentioner beträffande hushållande med naturresurser, arkitektonisk kvalitet och estetik i bebyggelse och miljö uppfylls.

Nämnden svarar också för kommunens samlade kartproduktion samt den övergripande verksamheten med datorbaserade geografiska informationssystem.

Indikatorer för att följa upp grunduppdraget

Indikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Senaste utfall 2023
Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %.	5,6	4,3	4	3,1	4,1
Andelen av ansökningarna om bygglov med fullständiga handlingar som fått beslut senast 8 veckor efter ansökan ska öka, %.	99	96	93	89	92
Andel anställda som nyttjar Borås Stads friskvårdsbidrag ska öka, %	54,9	55,4	61,7	74,7	

Verksamhetsmätt

Område	Verksamhetsmätt	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Plan och bygglovsavdelningen	Bygglov och förhandsbesked, antal	1 147	965	950	750
	Antagna detaljplaner, antal	14	10	14	10
	Strandskyddsärenden, antal	54	69	50	40
Geodata	Mätningssuppdrag, antal	1 170	1 015	1 000	900
Bostäder	Planlagda bostäder som är klara för antagande i detaljplan i Borås Stad, antal	425	450	850	980
	Planlagda bostäder som är klara för antagande i detaljplan inom utbyggnadsstrategins stadsutvecklingsområden, andel (%)	52	45	50	75

Servicenämnden

Ekonomiskt sammandrag, tkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Intäkter	691 875	867 799	941 323
Kostnader	-695 647	-862 799	-936 323
Nettokostnader	-3 772	5 000	5 000
Kommunbidrag	4 800	-5 000	-5 000
Resultat	1 028	0	0
Akkumulerat resultat	29 822	29 822	-
Nettoinvesteringar	-53 509	-36 800	-50 070

Ekonomiska förutsättningar

Servicenämndens verksamhet budgeteras med ett resultatkrav på 5,0 mnkr för 2024. Servicenämnden är en utförarnämnd som helt finansieras med uppdragsersättningar från andra nämnder och bolag. Detta ställer krav på att inte automatiskt kostnadskompensera priserna till kunderna. Verksamheten måste löpande rationaliseras för att möta utvecklingen. Kommunfullmäktige förutsätter att Servicenämnden bidrar till att uppfylla de effektivitets- och rationaliseringskrav som ställs på de tekniska verksamheter som är nämndens huvudbeställare och övriga nämnder/förvaltningar när det gäller de administrativa tjänsterna.

Nämndens grunduppdrag

Servicenämnden ansvarar för servicetjänster, administrativa och tekniska tjänster som utförs på uppdrag av Kommunstyrelsen, övriga nämnder i Borås Stad samt de kommunala bolagen. Dessa omfattar såväl nyanläggning som drift, fastighetsskötsel och lokalvård i kommunala fastigheter, reparationer i fordonsverkstad och mekanisk verkstad, tryckeri- och budtjänster, IT-tjänster, service inom ekonomiredovisning, personal- och löneadministration, telefonväxel samt flera andra tjänster av teknisk och administrativ karaktär.

Servicenämnden äger och administrerar merparten av kommunens maskin- och fordonspark samt kommunens IT-infrastruktur.

Servicenämnden är Borås Stads operativa krishanteringsresurs vid samhällsstörningar.

Indikatorer för att följa upp grunduppdraget

Indikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Senaste utfall 2023
Andelen närproducerade livsmedel ska öka, %.		18,2	16,3	20,6	15,9
Andelen ekologiska livsmedel ska öka, %.	34,2	30,7	27,5	36,6	34,7
Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %.	4,7	6,4	6,1	6,4	6,6
Andel anställda som nyttjar Borås Stads friskvårdsbidrag ska öka, %	39,8	39,2	35	49,9	

Verksamhetsmått

Område	Verksamhetsmått	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Övergripande Servicekontoret	Extern fakturering, tkr	17 765	14 855	17 500	17 500
Fordon Förråd Verkstad	Antal anmälda skador på fordon	416	428	500	500
	Antal bilar i bilpoolen	50	50	50	75
	varav elbilar i bilpoolen	9	9	9	15

Investeringar

Pantängen nybyggnation

Avser nybyggnation av kontorslokaler i anslutning till befintlig anläggning på Pantängen. Planerad inflyttning är senhösten 2024. Totalt beräknad investeringsutgift uppgår till 61,0 mnkr varav 8,0 mnkr är budgeterat 2024.

Pantängen nybyggnation, möblering

Avser inredning till nybyggnationen på Pantängen och omfattar kontorsmöbler, konferensmöbler samt möbler till offentliga utrymmen. Totalt avsätts 3,0 mnkr för ändamålet.

Fordon och maskiner

Servicenämnden håller genom sin fordonsenhet samtliga förvaltningar och en del bolag med fordon och maskiner. För utbyte av fordon och maskiner budgeteras 16,5 mnkr för 2024 och inkluderar ismaskin i den nya ishallen. Vid nyinköp ska miljöfordon, där så är möjligt, upphandlas. Nivån är att betrakta som ett förslagsanslag. Finns absoluta behov kan anslaget överskridas ett enskilt år.

Utskriftenheter och kontorsutrustning

Avser utskriftsenheter och annan kontorsutrustning, till exempel infoskärmar. Servicenämnden ansvarar för merparten av denna utrustning som köps in och hyrs ut genom internhyresavtal till de beställande förvaltningarna. För 2024 avsätts 4,0 mnkr till Servicenämndens förfogande.

Mobiltelefoner

Borås Stad har ändrat modellen för hantering av mobiltelefoner och kringutrustning från leasing till ägda mobiltelefoner som ett led i att kostnadseffektivisera och förenkla hantering och distribution. Det nya upplägget innebär för 2024 ett investeringsanslag på 13,6 mnkr för inköp av utrustning.

IT-infrastruktur

Den gemensamma IT-infrastrukturen består av dataservrar och annan kommunikationsutrustning. Till nämndens förfogande avsätts normalt 2,0 mnkr årligen till förnyelse och utbyte av denna utrustning. Under 2024 planeras en större uppgradering av datacenter och därmed beräknas investeringsbudgeten för den gemensamma IT-infrastrukturen till 5,0 mnkr under 2024.

Tekniska nämnden

Tekniska nämndens verksamheter är indelade i två ekonomiska ramar: Väghållning, skog och parker samt Persontransporter.

Väghållning, skog, parker mm

Ekonomiskt sammandrag, tkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Intäkter	103 375	102 624	106 413
Kostnader	-262 900	-285 824	-305 113
Nettokostnader	-159 525	-183 200	-198 700
Kommunbidrag	167 521	183 200	198 700
Resultat	7 996	0	0
Akkumulerat resultat	40 088	40 088	-
Nettoinvesteringar	-95 861	-124 876	-112 700

Ekonomiska förutsättningar

Kommunbidraget budgeteras till 198,7 mnkr för 2024. Kommunbidraget har höjts med 1,0 mnkr som kompensation för tillkommande ytor och ökade kostnader för drift- och underhållsavtal. Nämnden erhåller även kompensation för höjt personalomkostnadspålägg med 0,6 mnkr.

Nämndens grunduppdrag

Nämndens uppdrag är att vara väghållare för kommunala gator, ansvara för drift och underhåll av gator, torg, parker och gång- och cykelvägar samt myndighetsutövning inom trafikområdet. Uppdraget innebär att boråsare och besökare ska uppleva en trygg, ren och attraktiv stad med en smidig infrastruktur.

Vidare är nämndens uppdrag att bedriva en certifierad skogsförvaltning, hantera frågor om jakt och fiske, kalkning av försurade vattendrag samt beredning av arbete för personer i arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Uppdraget innebär ett skogsbruk med en ekonomisk avkastning, naturvård med biologisk mångfald samt tillgängliga och natursköna strövområden för boråsare såväl som för besökare.

Nämnden är huvudman för det kommunala lantmäteriet. Det innebär att nämnden ansvarar för en effektiv och rättssäker fastighetsindelning och ansvarar därmed för fastighetsbildning och fastighetsregistret med tillhörande registerkarta. Myndigheten har även hand om adressättning och lägenhetsregistret inom kommunen.

Nämnden ansvarar också för persontransporter vilket innebär att samordna samhällsbetalda persontransporter som skolskjuts och färdtjänst.

Indikatorer för att följa upp grunduppdraget

Indikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Senaste utfall 2023
Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %.	6,7	10,2	9,1	10,5	9,2
Andelen medborgare som är positiva till skötseln av gator och vägar ska vara högre än genomsnittet i riket (%)			65,3	65,3	65,3
Senaste mätning gällande Borås är från 2021.					
Andelen medborgare som är positiva till allmänna platser, parker, torg mm ska vara högre än genomsnittet i riket (%)			84,8	84,8	84,8
Senaste mätning gällande Borås är från 2021.					
Andelen medborgare som är positiva till skötseln av naturområden ska vara högre än genomsnittet i riket (%)			86,7	86,7	86,7
Senaste mätning gällande Borås är från 2021.					
Andelen sakägare som är nöjda eller mycket nöjda med handläggningen av lantmäteriförrättningar ska öka (%)		90,3 %	90,3 %	90,3 %	
Andel anställda som nyttjar Borås Stads friskvårdsbidrag ska öka, %	54	35,7	31	47,2	

Verksamhetsmått

Väghållning

Område	Verksamhetsmått	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Väghållning, driftkostnader	Kostnad kronor/invånare och dag	1,63	1,66	1,7	1,75
	Vinterväghållning (kr/m ²)	9,2	8,2	8	8
	Övrigt underhåll (kr/m ²)	11,13	12,47	13	13
Beläggningsunderhåll	Belagd volym (m ²)	119 508	107 070	116 000	118 000
	Del av total yta (%)	3,6	3,2	3,4	3,5
	Kostnad (kr/m ²)	136	178	125	170
Trafikbelysning	Antal lampor	19 175	20 532	20 500	20 535
	Energiförbrukning (MWh)	7 117	6 866	6 800	6 226
Parkering	Antal avgiftsbelagda p-platser inom cityringen	369	369	365	365

Arbetsmarknadspolitiska åtgärder

Verksamhetsmått	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Antal personer i arbetsmarknadsåtgärder	56	61	65	65
Dagsverken totalt	12 027	12 700	12 500	12 300

Skogsdrift

Verksamhetsmått	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Förvaltd produktiv skogsmarksareal (ha)	9 500	9 500	10 766	10 766
Avverkad volym totalt (m ³ fub)	35 100	27 100	39 000	31 700

Park

Verksamhetsmått	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Total parkareal (ha)	1 106	1 109	1 107	1 103
Parkyta per capita (m ² /capita)	97	97,2	97,1	96,4
Total planterad yta (m ²)	64 900	65 000	66 000	65 000
varav perenna planteringar (m ²)	5 000	4 700	5 500	4 800
Total parkkostnad (kr/m ²)	2,58	2,74	3,03	3,26
Parkkostnad per capita (kr/capita)	250	267	294	315
Antal lekplatser på allmän platsmark	163	161	161	161

Lantmäteri

Verksamhetsmått	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Avslutade förrättningar (fastighetsbildning)	162	181	150	169
Ärendebalans 31/12	129	111	100	95

Investeringar

Beläggningsunderhåll

Förändrad redovisningsmetod för beläggningsunderhåll innebär att beläggningsunderhållet betraktas som investering och skrivs av under en längre period i stället för att som tidigare kostnadsförs direkt som driftkostnad. För 2024 avsätts 14,5 mnkr i investeringsbudgeten. Kvar på driften finns 1,8 mnkr för reparationer och akut asfaltunderhåll vilket innebär en total nivå för beläggningsunderhållet på 16,3 mnkr. Tillkommer gör externa medel för återställning av mark efter fiberdragningar.

Attraktiv stad

För den fortsatta förnyelsen av stadskärnan finns ett behov av att hitta en samsyn bland de aktörer som finns inom centrum samt att upprätta ett program för den fortsatta utvecklingen av stadscentrum. Under 2024 finns behov av att genomföra en upprustning på del av Sandwalls plats då granithällarna blivit sönderkörda av tunga fordon vilket har fått till följd ständigt återkommande lagningar samt skaderisk för fotgängare. Åtgärder behövs också för att begränsa biltrafiken på platsen. För 2024 avsätts 2,0 mnkr inom detta konto.

Diverse mindre gatu- och broarbeten

Projektet avser ombyggnads- och nyanläggningsarbeten för gator och broar som ur investerings synpunkt är av mindre omfattning. Genom att årligen avsätta en summa kan administrativa tids- och kostnadsbesparingar erhållas genom att undvika ett förfarande där Kommunfullmäktige- eller Kommunstyrelsebeslut ska inväntas för varje enskilt projekt. Under 2024 planeras bl.a. trafiksäkerhetsåtgärder, upprustning gångbanor och utbyggnad av cirkulationsplatser vid Druveforsvägen. Anslaget för 2024 är 5,5 mnkr. Om en enskild insats ett år gör att anslaget överskrids så avräknas detta från nästa års volym.

Program för tillgänglighet

Programmets intentioner preciseras i en handlingsplan som pekar ut Tekniska nämndens roll att identifiera återstående hinder i den fysiska miljön samt i samråd med företrädare för handikapporganisationerna prioritera i vilken ordning dessa ska avhjälpas utifrån. För projekten avsätts 1,0 mnkr årligen.

Gång- och cykelvägar

Utbyggnad av gång- och cykelvägar (GC-vägar) syftar i första hand till att skapa trafiksäkra förbindelser för de oskyddade trafikanterna. Strävan ska vara att få genomgående gång- och cykelstråk av hög standard. Utbyggnaden av GC-vägar sker i enlighet med den av Tekniska nämnden antagna Cykelplanen för 2022-2023. Cykelplanen innebär förutsättningar för att fler ska välja cykeln som transportmedel. Anslaget för 2024 är 20,0 mnkr vilket även innefattar upprustning/reinvestering av befintliga GC-vägar. Även GC-vägar där Trafikverket är väghållare kan bli aktuella. Borås Stad är beredd att bidra till finansieringen om detta är angeläget och innebär en tidsmässig tidigareläggning.

Reinvestering gatubelysning

Investeringsutrymmet avser reinvestering i större anläggningar som vid röt- eller rostskadebesiktning har visat sig vara till stor del utdömda för fortsatt drift. Även utbyte av belysningskablar i centrala staden omfattas av investeringsutrymmet. För 2024 avsätts 5,0 mnkr. Medel från fiberdragande aktörer kan användas till kabelutbyte om det är orsakat av fibergrävningarna.

Energi- och miljöeffektivisering av gatubelysning

Borås Stads gatubelysning består av 20 000 ljuspunkter och utvecklingen går fort både vad det gäller energieffektivitet och teknik. Enligt Borås Stads miljömål ska energianvändningen för bland annat gatubelysning minska med 15 procent och för att nå detta behöver takten på utbytet öka de närmsta åren. Vid besiktningar har det uppdagats att gamla kablar genererar stora energiförluster. Energiförbrukningen har varit uppemot 30 procent högre än den installerade effekten. För 2024 avsätts 4,0 mnkr. Utöver detta kan tillkommande lönsamma investeringar genomföras.

Utbyggnad av kabelskåp - gatubelysning

När gatubelysningen en gång i tiden anlades var det nätbolagen som byggde och sedan ägde den. Belysningen (belysningsnätet) kopplades då in direkt i nätbolagens transformatorstationer. Energiförbrukningen räknas ut teoretiskt utifrån installerad effekt och antal brinntimmar, så kallad ackordsbelysning. Att mäta gatubelysningen innebär att vi kan tillgodoräkna oss de ekonomiska besparingar som görs vid ett utbyte till LED-armaturer. LED-belysning är generellt inställd att effektsänkas nattetid, vilket inte tas hänsyn till vid beräkning. Att mäta gatubelysningen skulle innebära att vi får en bättre koll på belysningsanläggningen; vi kan se var det finns stora förluster och på så vis reinvestera i nätet där det behövs. För 2024 avsätts 2,5 mnkr för ändamålet.

Kollektivtrafik (stadstrafiken)

I takt med att förbättringar görs för kollektivtrafiken krävs infrastrukturåtgärder i form av investeringar. Ytterligare tillgänglighetsanpassning av hållplatser är planerade att genomföras under 2024. Målet är att få en mer tillgänglig kollektivtrafik vilket möjliggör ett ökat resande. För åtgärderna avsätts ytterligare 3,0 mnkr under 2024.

Borås flygplats

Borås flygplatsförening har tagit fram en framtidsplan för Borås flygplats och har certifiering för närvarande till 2028. Inom detta konto avsätts 0,5 mnkr årligen.

Ny Nybro

Den befintliga Nybron över Viskan har fel riktning med hänsyn till att cityringen och korsningen med Västerlånggatan är otydlig till sin funktion. Genom att bygga en ny bro kan bronns riktning mot Yxhammarsgatan förbättra framkomligheten på cityringen vilket också ger bättre förutsättningar för kollektivtrafiken att trafikera den mest robusta leden i city. För projektet har medel tidigare beviljats för gångstråket Resecentrum–Borås Kongress/Högskolan och nu återstår själva bron. Totalt beräknad utgift för bron uppskattas nu till 80 mnkr varav 12,0 mnkr budgeteras under 2024.

Grönområdesplanen

Projektet avser genomförande av de åtgärder som omfattas av grönområdesplanen för Borås Stad. De åtgärder som föreslås i planen avser bland annat att förstärka grönområden till mer sammanhängande stråk samt att tillskapa nya områden ingående i grönstrukturen inom Borås stad. För 2024 avsätts 1,0 mnkr.

Lekplatser

Tekniska nämnden förvaltar 161 lekplatser inom kommunen. En del av lekplatserna är slitna och uppfyller inte längre säkerhetskraven. För säkerheten på lekplatser gäller i dag särskilda normer. Lekplatserna ska besiktigas en gång om året och ska dessutom ha kontinuerlig tillsyn. För upprustning och renovering av lekplatser avsätts 10,0 mnkr under 2024. Här ingår också offentliga toaletter i anslutning till lekplatserna.

Diverse mindre parkinvesteringar

Åtgärder inom parkverksamheten som nämnden förfogar över kan bland annat avse utbyte av träd, upprustning av trappor och renovering av parkvägar. För ändamålet avsätts årligen 5,0 mnkr.

Handlingsplan för trygga fysiska miljöer

Tekniska nämnden har initierat arbetet med att ta fram en handlingsplan inom uppdraget ”Trygga fysiska miljöer” inom BRÅ. Tillsammans med flera andra nämnder och Borås City är målet att ta fram ett verktyg för att på ett strukturerat och kunskapsbaserat sätt arbeta med trygghetsfrågan på lång sikt. Åtgärder som omfattas av planen är bland annat att förbättra områden och platser som upplevs som otrygga av invånarna både genom upprustning och/eller nyprojektering och genomföra fler snabba och effektiva punktinsatser kopplat till felanmälningar och synpunkter. För ändamålet avsätts årligen 3,0 mnkr.

Gåshult - upprustning byggnader

Avsikten med projektet är att iordningställa gårdsmiljön i reservatet med åtgärder för att öka besöksvärdet, tillgänglighetsanpassa byggnaderna, yttre och inre renoveringar av byggnaderna, renovering av sågen samt tillskapande av såväl toaletter som utställningslokal. Totalt avsätts 0,5 mnkr för projektet under 2024 med slutpunkt 2026.

Viskans park

I mars 2021 antogs stadsbyggnadsprogrammet "Staden vid parken". I samband med att Borås firade 400 år fick parken namnet "Viskans park" efter en nomineringsprocess med efterföljande omröstning bland boråsarna. För en jämn utbyggnad av parken under lång tid föreslås att det löpande genomförs en blandning av de komplexa, mer kostsamma åtgärderna och de enklare, mindre kostsamma och därmed snabbare åtgärderna. Eftersom utbyggnaden av Viskans Park kommer att ta betydligt längre tid än fem år kommer en komplettering av 5-årsperioden framåt tillkomma. I befintlig budget ingår inte kostnaderna för att anlägga broar och överbyggnader. Investeringen beräknas i dagsläget till ca 90,0 mnkr. För 2024 avsätts 17,0 mnkr till projektet.

Klimatanpassningsinvesteringar

Klimatanpassningsinvesteringar avser olika åtgärder för att motverka negativa effekter av klimatförändringarna. Exempel på åtgärder kan vara iordningsställande av dagvattenpark, klimatsäkring av park- och gångvägar, reinvestering av park- och gångvägar/grusytor efter skyfallsskador, grävning av dämmande vallar, återvätning av dikad skogsmark och klimatanpassade skogsodlingsmetoder. Totalt avsätts 5,0 mnkr årligen för projekten.

Bokningssystem för resor

Avser ett nytt tillgänglighetsanpassat bokningssystem för resor i form av bokning via webben och genom en applikation för bokning/avbokning av samhällsbetalda resor. Beräknad investeringsutgift för bokningssystemet uppgår till 1,2 mnkr och avsätts i Budget 2024.

Persontransporter

Ekonomiskt sammandrag, tkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Intäkter	20 164	14 307	14 637
Kostnader	-101 042	-94 707	-107 187
Nettokostnader	-80 878	-80 400	-92 550
Kommunbidrag	78 400	80 400	92 550
Resultat	-2 478	0	0
Akkumulerat resultat	-	-	-
Nettoinvesteringar	-	-	-

Ekonomiska förutsättningar

Nettokostnaderna budgeteras till 92,6 mnkr för 2024. Kommunbidraget till verksamheten har förstärkts med 10,0 mnkr till färdtjänsten för indexerade kostnader och volymökning. Kommunbidraget har också utökats med 0,4 mnkr för drift- och kapitalkostnad för ny app för bokning av resor. Eventuella ekonomiska avvikelser för denna verksamhet hanteras alltid i bokslutet.

Indikatorer för att följa upp grunduppdraget

Indikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Senaste utfall 2023
Andelen kunder som är nöjda, eller i högsta grad nöjd med färdtjänsten ska bibehållas eller öka (%)	85	85	85	85	95
Andelen elever som tycker att den anpassade skolskjutsen är bra eller mycket bra ska bibehållas eller öka (%)	85	85	85	85	94

Verksamhetsmått

	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Antal färdtjänstillstånd	4 214	4 109	4 600	4 300
Antal färdtjänstillstånd/1000 invånare	37	36	41	41
Antal färdtjänstresor	247 085	284 075	310 000	330 000
Kostnad per resa (kr)	256	239	208	200
Antal resor för elever i anpassad skola	35 537	36 000	33 000	38 000

Miljö- och konsumentnämnden

Ekonomiskt sammandrag, tkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Intäkter	22 178	30 620	31 145
Kostnader	-55 192	-62 270	-63 145
Nettokostnader	-33 014	-31 650	-32 000
Kommunbidrag	35 650	31 650	32 000
Resultat	2 636	0	0
Akkumulerat resultat	1 055	1 055	-
Nettoinvesteringar	-	-	-

Ekonomiska förutsättningar

Kommunbidraget för Miljö- och konsumentnämnden uppgår till 32,0 mnkr för 2024.

Nämndens tillgängliga resurser har förstärkts med 2,5 mnkr för att permanenta projektet med myndighetsövervakning mot fusk, osund konkurrens och organiserad brottslighet. Nämnden erhåller även kompensation för höjt personalomkostnadspålägg med 0,4 mnkr.

Miljö- och konsumentnämnden ska under 2024 följa eventuellt ökade behov av budget- och skuldrådgivning och om så krävs är Kommunstyrelsen beredd att föreslå en förstärkning av nämndens budget.

Nämndens grunduppdrag

Miljö- och konsumentnämnden fullgör Borås Stads uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Myndighetsutövning och tillsynsarbete syftar till att skydda boråsarnas miljö, säkerställa boråsarnas hälsa och säkerhet, en effektiv och hållbar samhällsplaneringsprocess, lika och rättvisa regler för företag samt för att motverka brottslighet.

Nämnden ansvarar även för kommunens budget- och skuldrådgivning, konsumentrådgivning samt energi- och klimatrådgivning.

Miljö- och konsumentnämnden ansvarar för miljövärden och naturvårdsfrågorna i kommunen i den mån det inte ankommer på annan.

Indikatorer för att följa upp grunduppdraget

Indikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Senaste utfall 2023
Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %	5,7	5,8	6,3	5,3	4,8
Andel anställda som nyttjar Borås Stads friskvårdsbidrag ska öka, %	55	55,4	47,6	68,3	

Verksamhetsmätt

Livsmedelskontroll

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Antal livsmedelsverksamheter	840	860	860	860

Miljötillsyn

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Antal delegationsbeslut	945	1 077	1 100	1 300
Antal inspektioner och personliga möten miljötillsyn	255	297	500	500
Antal inspektioner och personliga möten enskilda avlopp	58	282	400	400
Antal inspektioner och personliga möten hälsoskydd	281	400	450	450

Miljö- och naturvård

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Naturvårds- och hållbarhetsprojekt	5		2	
Deltagare i miljöutbildning, ack för året	596		600	600

Konsument Borås

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Rådgivningsärenden, Budget- och skuldrådgivning	639	710		
Rådgivningsärenden, konsumenträttslig, Konsumentvägledning	1 049	1 201		
Föreläsningar och informationstillfällen	60	101		

Tillstånd - och juridik

Område	Verksamhetsmätt	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Alkoholtillsyn	Antal inspektioner alkoholservering	88		140	130
	Antal befintliga stadigvarande serveringstillstånd	111	113	110	105

Fritids- och folkhälsonämnden

Fritids- och folkhälsonämndens verksamheter är indelade i två ekonomiska ramar: Fritid- och folkhälsa samt Föreningsbidrag.

Fritid och folkhälsa

Ekonomiskt sammandrag, tkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Intäkter	58 855	65 530	66 949
Kostnader	-306 574	-321 830	-363 799
Nettokostnader	-247 719	-256 300	-296 850
Kommunbidrag	241 950	256 300	296 850
Resultat	-5 769	0	0
Akkumulerat resultat	0	0	-
Nettoinvesteringar	-13 765	-22 550	-15 400

	2025	2026	2027
Uppskattad volymkompensation, mnkr	0,3	0,3	0,3

Ekonomiska förutsättningar

Nettokostnaderna för Fritid- och folkhälsonämnden budgeteras till 296,8 mnkr för 2024 vilket är en ökning med 33,4 mnkr jämfört med vårens ramar. Nämnden tillförs 20,4 mnkr i ökat kommunbidrag för ökade interna och externa hyror inklusive nya tillförda anläggningar såsom Ishallen mm. I övrigt förstärks kommunbidraget med 8,0 mnkr för att badverksamheten skall kunna anpassas till nya momsregler och besöksmönster. Förstärkningen innebär att nämnden skall fortsätta verksamheten vid Alidebergsbadet. Vidare utökas kommunbidraget med 3,0 mnkr för förberedelse inför genomförandet av SM-veckan vinter 2025, med 1,0 mnkr för brottsförebyggande arbete och allmänt med 1,0 mnkr.

I samband med beslutet om ekonomiska ramar 2024 fick Fritids- och folkhälsonämnden 0,3 mnkr i ökad målgruppsefterfrågan enligt volymberäkning för fritidsgårdarna. Nämnden erhåller även kompensation för höjt personalomkostnadspålägg med 0,9 mnkr.

Nämndens grunduppdrag

Fritids- och folkhälsonämndens uppdrag utgår från de nationella övergripande folkhälsomålen. Nämnden ska främja fritidsverksamheten i kommunen och tillgodose allmänhetens och organisationers behov av mötesplatser och öppen ungdomsverksamhet samt anläggningar för motion, rekreation och tävlingsverksamhet. Nämnden har också ansvar för samarbetsuppdraget kring mötesplatser, demokrati och lokalt inflytande samt överenskommelsen med civilsamhället.

Nämndens uppdrag utifrån reglementet handlar om att verksamheten tillsammans, både internt och externt med andra, skapar förutsättningar för god hälsa och meningsfull fritid för alla invånare.

Indikatorer för att följa upp grunduppdraget

Indikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Senaste utfall 2023
Simkunnigheten ska öka	82,6%	75,5%	0%		
Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %.	8,6	9,5	7,9	7,8	8,4
Arbetad tid för timavlönade omräknat till årsarbeten ska minska.	12,8	11,7	6,2	10,7	11,3

Verksamhetsmätt

Område	Verksamhetsmätt	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Öppen ungdomsverksamhet-fritidsgårdsverksamhet	Öppethållande timmar per vecka, fritidsgård	295	295	315	315
	Öppethållande dagar per vecka	6	6	6	6
	Andel besökare som är flickor/kvinnor	38%	39%	50%	50%
Badenheten	Antal besökare Stadsparksbadet	82 599	170 122	240 000	240 000
	Antal besökare Borås Simarena	70 370	129 681	170 000	140 000
	Antal besökare Sandaredsbadet	42 277	51 078	65 000	65 000
	Antal besökare Dalsjöbadet	24 781	33 213	38 000	30 000
	Antal besökare Alidebergsbadet	24 673	29 916	30 000	
Mötesplatser	Öppethållande timmar per vecka, mötesplatser	185	185	200	200
	Öppethållande dagar per vecka	6	5	5	5
	Andel besökare som är flickor/kvinnor	52%	52%	50%	50%

Investeringar

Konstgräsplaner

Nämnden följer den utbytesplan som finns för de befintliga konstgräsplanerna. Nästa års plan omfattar byte av konstgräs på två planer sam asfaltering runt konstgräs. Inom verksamheten genomförs också miljöförbättrande åtgärder med mera för att uppdatera planerna. Totalt avsätts 4,5 mnkr 2024.

Aktivitetsplatser och näridrottsplatser

Avser utveckling av näridrottsplatser och utebad i enlighet med utredningen "Näridrottsplatser och badplatser i Borås Stad". För 2024 avsätts 0,8 mnkr inom detta konto.

Badplatser

Årligt anslag med syfte att genomföra förbättringar på stadens badplatser. För 2024 avsätts sammanlagt 0,6 mnkr inom detta konto.

Idrottsanläggningar, simhallar och mötesplatser

Avser inventarier och utrustning till idrottsanläggningar, simhallar och mötesplatser. Inom detta konto avsätts årligen 1,5 mnkr.

Spår och leder

Arbetet följer planen för spår och leder som beslutades 2020. Inriktningen är att underlätta för allmänheten att röra sig i grönområden och skogar just där de bor oavsett om de bor nära centrum eller i något mindre samhälle utanför staden. För 2024 avsätts sammanlagt 0,5 mnkr för att bl.a. färdigställa mountainbike på Kranmossen med barnområde.

Evenemangsstaden Borås

Avser insatser för att underlätta för föreningar att arrangera stora tävlingar och mästerskap. Insatserna kan variera beroende på vilka arrangemang som tilldelas staden. Under 2024 genomför bland annat fiber på motorstadion, tält IP-skogen och andra prioriterade åtgärder på anläggningarna. För projekten avsätts 0,75 mnkr under 2024.

SM-veckan 2025

Under januari 2025 genomförs SM-veckan i Borås med cirka tjugo SM-tävlingar på våra olika arenor. Evenemanget TV-sänd och innehåller flertalet kringarrangemang. Förberedande investeringar för att kunna genomföra arrangemanget utförs under 2024. För projektet avsätts sammanlagt 2,0 mnkr 2024.

Åtgärder utifrån Trygghetsplanen

För 2024 planeras att förbättra skyltning, belysning, hjärtstartare mm efter inventeringslistor från bland annat trygghetsvandringar. För projekten avsätts 0,5 mnkr 2024.

Boda aktivitetspark

Satsningen på Boda fortgår för att färdigställa aktivitetsparken samt förstärka tryggheten i området med bland annat ny och kompletterande belysning. Beräknad totalutgift för projektet är 8,85 mnkr och beräknas slutföras under 2025.

Mindre anläggningsinvesteringar

Under 2024 genomför nämnden ett antal mindre investeringar på anläggningarna av engångskaraktär. Exempelvis underhåll på Ryavallen, passagesystem på idrottshallar och anpassningar på Brämhults IP. För projekten avsätts 2,25 mnkr under 2024.

Boråshallen ombyggnad etapp 2

Boråshallen erbjuder både bredd- och elitidrott med en publikkapacitet på cirka 2 900 besökare. Hallen är 65 år gammal och har stora behov av underhålls- och renoveringsinsatser, men också en potential att ytterligare utvecklas. Projektet är en fortsatt utveckling på Boråshallen som en eventarena och innefattar att göra den mer tillgänglig och ändamålsenlig, samt att renovera omklädningsrummen. För projektet avsätts sammanlagt 25,0 mnkr varav 20,0 mnkr finns tillgängligt under 2023. Sannolikt kommer merparten av medlen att flyttas till 2024.

Nya isytor i Borås

Nybyggnation av två nya isytor i Knallelandsområdet som kompletterar utbudet i det idrottsliga klustret i området. Färdigställande beräknas ske under 2024. För projektet avsätts 120,0 mnkr varav 45,0 mnkr beräknas förbrukas under 2024.

Inredning nya Ishallen

Avser inredning som inte ingår i själva byggnationen t.ex. musikanläggningar, TV, möbler, kök mm. För ändamålet avsätts 2,0 mnkr som ett engångsbelopp under 2024.

Bodavallen ombyggnad

Nybyggnad och/eller tillbyggnad av omklädningsbyggnad med tillhörande biutrymmen åt olika föreningar på Bodaområdet. Arbete med detaljplanen pågår. För projektet avsätts sammanlagt 14,0 mnkr varav 2,0 mnkr bedöms förbrukas under 2024.

Ny idrottshall Boda

Nybyggnad av fullstor idrottshall med omklädningsrum åt både föreningar och Bodaskolans årskurs 7-9 samt den anpassade grundskolan och en mindre allaktivitetshall. Projektet innefattar även lokaler för förskoleklass åt Bodaskolan F-6 samt en mindre skolgård. Arbete med detaljplanen pågår. För projektet avsätts sammanlagt 80,0 mnkr varav 8,8 mnkr bedöms förbrukas under 2024.

Föreningsbidrag

Ekonomiskt sammandrag, tkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Intäkter	19	45	45
Kostnader	-43 590	-45 945	-46 845
Nettokostnader	-43 571	-45 900	-46 800
Kommunbidrag	44 800	45 900	46 800
Resultat	1 229	0	0
Akkumulerat resultat	-	-	-
Nettoinvesteringar	-	-	-

Ekonomiska förutsättningar

Totalt beräknas kommunbidraget för föreningsbidragen till 46,8 mnkr för budgetåret 2024. Då kostnaderna inom verksamheten nästan uteslutande styrs av de regler fullmäktige fastställt, brukar eventuella budgetavvikelser regleras i nästkommande bokslut.

Verksamhetsmätt

Område	Verksamhetsmätt	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Ungdomsföreningar	Bidragsberättigat medlemskap	18 073	17 921	21 000	19 500
	Bidragsberättigat föreningar	167	158	150	140
	Antalet aktiviteter	57 250	64 576	64 000	66 000
	Andel unika deltagare som är flickor/kvinnor	41%	41%	41%	41%
	Andel unika deltagare som är pojkar/män	59%	59%	59%	59%
	Andel föreningar som är certifierade som säkra och trygga	55%	43%	50%	50%
Etniska föreningar	Bidragsberättigat medlemskap	3 739	3 880	4 100	3 900
	Antalet aktiviteter	2 000	1 929	2 500	2 300
	Andel unika deltagare som är flickor/kvinnor	45%	51%	50%	50%
	Andel unika deltagare som är pojkar/män	55%	49%	50%	50%
	Andel föreningar som är certifierade som säkra och trygga	20%	22%	25%	25%
Föreningar vars medlemmar har någon form av funktionsnedsättning	Bidragsberättigat medlemskap	3 498	3 102	3 800	3 200
	Antal aktiviteter	400	1 216	2 400	2 000
	Andel unika deltagare som är flickor/kvinnor	61%	64%	60%	65%
	Andel unika deltagare som är pojkar/män	39%	36%	40%	35%
	Andel föreningar som är certifierade som säkra och trygga	20%	25%	20%	25%
Pensionärsföreningar	Bidragsberättigade medlemskap	8 300	7 658	8 500	7 600
	Andel unika deltagare som är flickor/kvinnor	64%	69%	60%	68%
	Andel unika deltagare som är pojkar/män	36%	31%	40%	32%
	Andel föreningar som är certifierade som säkra och trygga	10%	12,5%	20%	15%
Överenskommelsen	Antal anslutna föreningar/organisationer	87	90	90	90

Kulturnämnden

Ekonomiskt sammandrag, tkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Intäkter	33 057	30 651	30 144
Kostnader	-229 159	-238 551	-248 394
Nettokostnader	-196 102	-207 900	-218 250
Kommunbidrag	196 800	207 900	218 250
Resultat	698	0	0
Akkumulerat resultat	8 515	8 515	-
Nettoinvesteringar	-6 263	-12 159	-9 508

Ekonomiska förutsättningar

Kulturnämndens verksamhet budgeteras till 218,2 mnkr för 2024. Nämndens kommunbidrag har höjts med 1,5 mnkr för ökade externa hyror och 0,7 mnkr för skolbibliotek i nya Fredriksborgsskolan. Kommunbidraget förstärks också med 0,7 mnkr för ökat stöd till kulturföreningar och studieförbund. Med anledning av tidigare genomförd lönekartläggning av bibliotekarier utökas kommunbidraget med 2,1 mnkr. Nämnden erhåller även kompensation för höjt personalomkostnadspålägg med 0,9 mnkr.

Nämndens grunduppdrag

Nämnden ska främja ett levande kulturliv för alla och bevara kulturarvet i Borås samt vara huvudman för stadens kulturinstitutioner i den mån detta inte ankommer på annan.

Dessutom åligger det nämnden att handlägga ansökningar om bidrag från institutioner, organisationer eller enskilda, inom nämndens verksamhetsområde. Att besluta om förvärv av konst för utsmyckning/gestaltning av offentliga platser och byggnader och anskaffa konstverk inom ramen för anvisade medel. Att verka för ett bevarande av för samhällsbilden värdefulla byggnader och bebyggelsemiljöer.

Nämnden ansvarar också för att bevara och förmedla kulturarvet och göra det mer tillgängligt samt att stödja lokalhistorisk forskning. Nämnden ansvarar även för samordning av barn- och ungdomskultur.

Indikatorer för att följa upp grunduppdraget

Indikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Senaste utfall 2023
Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %.	4,3	5,6	4,2	5,3	5,4
Arbetad tid för timavlönade omräknat till årsarbeten ska minska.	6,3	4,4	4	4,7	5,7
Antal nyanställda som gått fortbildning i barnkonventionen					
Antal nämndärenden som gjort en prövning för barnets bästa/ barnkonsekvensanalys					
Antal skolor/ förskolor som tagit del av utbud från förvaltningens kulturkatalog					

De tre sista indikatorerna avser nämnden att följa fr om 2024

Verksamhetsmätt

Område	Verksamhetsmätt	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Egen organisation	Andel kulturaktiviteter för barn och unga exkl. all verksamhet på Kulturskolan, %.	51	57	55	55
Biblioteksverksamhet	Antal medialån biblioteken i Borås	683 803	795 641	700 000	700 000
	Antal medialån skolbiblioteken i Borås	197 647	203 572	250 000	250 000
	Antal besökare biblioteken i Borås	303 487	466 652	600 000	500 000
	Antal folkbibliotek	11	11	11	11
	Öppethållande timmar per vecka, folkbibliotek	360	391	430	430
Museiverksamhet och kulturminnesvård	Antal besökare Borås museum	21 094	28 086	25 000	25 000
	Antal besökare Textilmuseet	30 794	64 576	50 000	50 000
Konst och utställningsverksamhet	Antal besökare Konstmuseet	89 513	53 912	25 000	25 000
Teaterverksamhet	Antal besökare Stadsteatern	4 892	12 770	20 000	20 000
Kulturskola	Antal elever på Kulturskolan, avser kursplatser och ej unika elever	1 990	2 200	2 100	2 100
Filmverksamhet	Antal besökare Röda Kvarn	3 814	6 987	11 500	11 500
Kulturhuset	Antal besökare Kulturhuset	122 109	251 602	330 000	330 000

Investeringar

Inventarier och diverse mindre investeringar

Ett årligt anslag avsätts i investeringsbudgeten för inköp av inventarier och andra diverse mindre investeringar. För 2024 finns 1,5 mnkr tillgängligt.

Konstmuseet och Textilmuseet konstinköp

Ett årligt anslag på 1,2 mnkr avsätts för inköp av konst till Konstmuseet och Textilmuseet.

Konstnärlig gestaltning enligt enprocentsregeln

Ett anslag som motsvarar 1 procent av kommunens investeringsbudget vid ny-, om- och tillbyggnader av fastigheter avsätts i investeringsbudgeten för konstnärlig gestaltning. Anslaget omfattar även underhållsåtgärder vilket innebär en total nivå på 1,2 procent. För 2024 beräknas detta till 5,3 mnkr.

Konstbiennalen

Årligt anslag för beställningar och inhyrning av verk till kommande års konstbiennial. För 2024 avsätts 1,5 mnkr.

Kulturhuset entréhallen

Kulturhusets stora entréhall med reception byggs om så att arbetsmiljön för personalen förbättras och att entrén till Konstmuseet blir mer tydlig ur ett besöksperspektiv. För projektet avsätts 3,0 mnkr varav 2,1 mnkr beräknas förbrukas under 2024.

Förskolenämnden

Ekonomiskt sammandrag, tkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Intäkter	134 944	125 316	124 392
Kostnader	-983 054	-1 033 866	-1 048 542
Nettokostnader	-848 110	-908 550	-924 150
Kommunbidrag	861 700	908 550	924 150
Resultat	13 590	0	0
Ackumulerat resultat	39 178	39 178	-
Nettoinvesteringar	-	-600	-1 350

	2025	2026	2027
Uppskattad volymkompensation, mnkr	-15,1	-0,8	-10,0

Ekonomiska förutsättningar

Förskolenämndens kommunbidrag för 2024 är 924,2 mnkr. Inom kommunbidraget ansvarar nämnden för fördelning av resurser till sina verksamheter. Antal barn i förskoleålder förväntas minska med 2,3 procent. För dessa volymförändringar har nämndens tilldelning i vårens ekonomiska ramar minskat med -20,6 mnkr.

Förskolenämnden tillförs 9 mnkr i allmän förstärkning av kommunbidraget. Nämnden erhåller även kompensation för höjt personalomkostnadspålägg med 6,2 mnkr. Med anledning av att centrala kostnader för distributionscentralen inte kommer att fördelas ut minskas nämndens kommunbidrag med -0,5 mnkr. Nämnden ges möjlighet att under 2024 använda ackumulerat resultat för anpassning till volymförändringar i verksamheten.

Förskolenämnden erhåller ett flertal olika riktade statsbidrag som inte ingår i nämndens tilldelade kommunbidrag.

Nämndens grunduppdrag

Förskolenämnden ansvarar för uppgifter avseende kommunal förskola som åligger kommunen enligt skollagen och andra skolförfattningar. Nämnden beslutar om godkännande av fristående förskolor och beslut angående rätt till bidrag för bedrivande av fristående pedagogisk omsorg samt för kommunens tillsyn av fristående förskolor och pedagogisk omsorg. Nämnden ansvarar även för samordningen av familjecentraler.

Syftet med nämndens verksamhet är att lägga grunden för ett livslångt lärande samt erbjuda barnen en god pedagogisk utbildning.

Nämnden ansvarar för kost-, lokalvård- och vaktmästeriorganisationen inom sitt verksamhetsområde, med undantag för de uppgifter som åvilar Kommunstyrelsen.

Indikatorer för att följa upp grunduppdraget

Indikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Senaste utfall 2023
Antal barn som beviljats särskilt stöd utifrån tilläggsbelopp					450
Förskollärartäthet, antal barn/lärare med förskollärlägitimation, %				10,4	
Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %.	9,6	11,6	11	10,2	9,9

Verksamhetsmått

	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Antal inskrivna barn från kommunen	5 781	5 701	5 750	5 560
varav barn i fristående verksamhet	446	426	445	425
Andel (%) inskrivna barn av samtliga barn i åldern 1-5 år	90	88	93	93
Bruttokostnad per inskrivet barn, kr	161 015	165 064	171 489	178 093
Antal barn per årsarbetare i egen regi	4,8	5	5,4	5,8

Investeringar

Äventyrets förskola, Sparsör

Ny förskola med 120 platser. Förskolan är lokaliserad till Vinkelvägen i Sparsör. I samband med etablering av en ny förskola med sex hemvister på Vinkelvägen kommer Trollevi förskola (fyra hemvister) att avvecklas. Förskolan beräknas vara klar 2024.

Strandkullens förskola

Ny förskola med 120 platser. Förskolan är lokaliserad till Badstrandsvägen i Sjömarken. I samband med etablering av en ny förskola med sex hemvister på Badstrandsvägen kommer Sjögårdens förskola med tre hemvister att avvecklas.

Övre Sjöbo

Ny förskola med 120 platser. För att klara den planerade demografiska utökningen i upptagningsområdet behöver en ny förskola etableras.

Aplaredsskolan

Tillbyggnad för 20 förskoleplatser i den befintliga skolbyggnaden i den delen där förskolan idag bedriver sin verksamhet. Syftet är att kunna flytta verksamheten som bedrivs i Aplaredsgårdens förskola, som idag är inhyrt i klubbstugan.

Hässlegården utbyggnad kök

Projektet syftar till en utbyggnad av förskolans befintliga kök samt att se över varumottagning utifrån ett arbetsmiljöperspektiv.

Lokalförsörjningsnämnden ansvarar för ovanstående objekt med en total budget på 208 mnkr varav 74 mnkr för år 2024.

I investeringsbudgeten har det avsatts 1,4 mnkr till inköp av inventarier vid nybyggnation.

Grundskolenämnden

Ekonomiskt sammandrag, tkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Intäkter	348 716	327 940	326 420
Kostnader	-2 022 527	-2 104 590	-2 166 770
Nettokostnader	-1 673 811	-1 776 650	-1 840 350
Kommunbidrag	1 674 900	1 776 650	1 840 350
Resultat	1 089	0	0
Akkumulerat resultat	26 303	26 303	-
Nettoinvesteringar	-2 972	-4 000	-20 000

	2025	2026	2027
Uppskattad volymkompensation, mnkr	-3,0	-26,7	-7,8

Ekonomiska förutsättningar

Grundskolenämndens kommunbidrag för 2024 är 1 840,4 mnkr. Inom kommunbidraget ansvarar nämnden för fördelning av resurser till sina verksamheter. Barnantalet i åldersgruppen 6-15 år förväntas minska med 0,1 procent. För dessa volymförändringar har nämndens tilldelning i vårens ekonomiska ramar minskat med -3,9 mnkr.

Grundskolenämnden erhåller kompensation för höjt personalomkostnadspålägg med 12,3 mnkr. Nämnden kompenseras också med 15,0 mnkr i allmän förstärkning av budgetramen och 2 mnkr för motfinansiering av statsbidraget Bättre förutsättningar för att lära sig läsa, skriva och räkna. Med anledning av att centrala kostnader för distributionscentralen inte kommer att fördelas ut minskas nämndens kommunbidrag med -0,8 mnkr. Nämnden ges möjlighet att under 2024 använda ackumulerat resultat för anpassning till volymförändringar i verksamheten.

Grundskolenämnden erhåller ett flertal olika riktade statsbidrag som inte ingår i nämndens tilldelade kommunbidrag.

Nämndens grunduppdrag

Grundskolenämndens uppdrag omfattar verksamheterna förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola och fritidshem samt övriga uppgifter som åligger kommunen enligt skollagen och andra skolförfattningar.

Nämnden ansvarar även för elevhälsan inom det offentliga skolväsendet för barn och ungdom som nämnden ansvarar för.

Grundskolenämnden ansvarar vidare för Bemanningsenheten Pedagogik.

Skolan har även ett kompensatoriskt uppdrag som innebär ett ansvar för att undervisningen anpassas utifrån elevers olika behov och att stöd till elever utformas så att alla elever ges goda utvecklingsmöjligheter.

Nämnden ansvarar för kost-, lokalvård- och vaktmästeriorganisationen inom sitt verksamhetsområde, med undantag för de uppgifter som åvilar Kommunstyrelsen.

Indikatorer för att följa upp grunduppdraget

Indikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Senaste utfall 2023
Andelen elever som känner sig trygga i grundskolan, åk 4-9 ska öka, %.	87,2	89,1	89,3	88,9	90,2
Andelen elever i åk 9 som är behöriga till något nationellt gymnasieprogram ska öka, %.	80	84	81	82	81
Det genomsnittliga meritvärdet i årskurs 9 ska öka.	220	223	225	219	217
Andelen närproducerade livsmedel ska öka, %.	30,8	22,9	22,1	20,4	16,8
Andelen ekologiska livsmedel ska öka, %.	42,4	43	39,1	38,7	38,6
Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %.	6,1	7,7	7,3	7,4	7,2

Verksamhetsmått

Område	Verksamhetsmått	Bokslut 2020	Bokslut 2021	Budget 2023	Budget 2024
Grundskola	Antal elever från kommunen i grundskola	12 348	12 378	12 800	12 800
	varav elever i fristående skola i Borås, åk 1-9	1 749	1 749	1 835	1 811
	Kostnad för kommunal grundskola, kr/elev	98 161	102 183	104 239	113 191
	Antal elever per lärare, totalt i kommunen (heltidstjänst)	12	11,9	11,9	11,9
	Antal elever per pedagogisk personal	9	8,6	9,2	9,4
	Antal Borås-elever med skolskjuts	4 800	4 850	4 800	4 875
Förskoleklass	Antal elever från kommunen i förskoleklass	1 391	1 391	1 400	1 350
	varav elever i förskoleklass i fristående skola	99	116	119	118
	Kostnad förskoleklass hemkommun, kr/elev	47 900	51 661	52 790	58 571
	Antal elever per lärare (heltidstjänst)	17,5	16,8	17,5	17
Anpassad grundskola	Antal elever från kommunen i anpassad grundskola	148	155	152	165
	Kostnad anpassad grundskola, kr/elev	417 000	432 150	458 901	447 788
Fritidshem	Antal elever från kommunen i fritidshem	4 698	4 637	4 750	4 720
	varav barn i fristående verksamhet	332	394	370	420
	Barn 6-9 år inskrivna i fritidshem och pedagogisk omsorg, andel (%)	85	84	86	86
	Kostnad fritidshem, kr/inskrivet barn	33 100	36 203	38 412	45 271
	Antal inskrivna elever per årsarbetare	22,4	20,5	22	21,5

Investeringar

Fredrikborgskolan

Nybyggnad av en F-9-skola inklusive grundsärskola och kommunikationsklass. Skolan beräknas vara klar 2024.

Gula skolan

Inom befintlig skolbyggnad byggs gamla idrottshallen om till fritidsverksamhet. Det frigör lokaler till lektionssalar så att skolan kan anpassas till en rak tvåparallellig F-6-skola. Ombyggnaden beräknas vara klar 2025.

Särlaskolan

Ombyggnad till en sjuparallellig 7-9-skola. Skolan beräknas vara klar 2024.

Erikslundsskolan

Om- och tillbyggnad. Projektet innefattar en nybyggnation för expansion av elevkapaciteten till 2-parallellig F-6 och 4-parallellig 7-9, samt anpassad grundskola och beräknas vara klart 2026.

Tummarpskolan

Om- och tillbyggnad. Byggnaderna är slitna och lokalerna är dåligt anpassade för dagens undervisningsverksamhet. Behov finns därför av modernisering och upprustning, samtidigt som ett framtida behov av fler elevplatser i upptagningsområdet finns.

Trandaredskolan

Ombyggnad av befintlig skola för att strukturellt få en renodlad 3-parallellig F-6. Flera av klassrummen är små, vilket gör att det inte går att ha en rak klasstruktur genom alla sju åren.

Lokalförsörjningsnämnden ansvarar för ovanstående objekt med en total budget på 1 233 mnkr varav 202 mnkr för år 2024.

I investeringsbudgeten har det avsatts 20 mnkr för inköp av inventarier till nya skolor.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Ekonomiskt sammandrag, tkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Intäkter	286 993	293 206	303 800
Kostnader	-896 207	-958 306	-999 950
Nettokostnader	-609 214	-665 100	-696 150
Kommunbidrag	621 750	665 100	696 150
Resultat	12 536	0	0
Akkumulerat resultat	26 380	26 380	-
Nettoinvesteringar	-2 200	-500	-2 000

	2025	2026	2027
Uppskattad volymkompensation, mnkr	10,1	9,9	9,6

Ekonomiska förutsättningar

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens kommunbidrag för 2024 är 696,2 mnkr. Inom kommunbidraget ansvarar nämnden för fördelning av resurser till sina verksamheter. Antal i aktuell skolåldersgrupp förväntas öka med 2,5 procent. Gymnasieskolan har erhållit kompensation för dessa volymförändringar med 12,5 mnkr i vårens ekonomiska ramar.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden erhåller kompensation för höjt personalomkostnadspålägg med 4,8 mnkr. Med anledning av att centrala kostnader för distributionscentralen inte kommer att fördelas ut minskas nämndens kommunbidrag med -0,2 mnkr.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden erhåller ett flertal olika riktade statsbidrag som inte ingår i nämndens tilldelade kommunbidrag.

Nämndens grunduppdrag

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ansvarar i enlighet med skollagen för gymnasieskola, anpassad gymnasieskola, kommunal vuxenutbildning (grundläggande och gymnasial nivå), särskild utbildning för vuxna, utbildning i svenska för invandrare samt yrkeshögskolan.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ansvarar även för ledningen av den kommunala hälso- och sjukvården inom elevhälsan i gymnasieskola och anpassad gymnasieskola.

Utöver att ansvara för uppräknade skolformer är nämndens ansvar att följa upp ungdomar upp till 20 år som saknar fullgjord gymnasieexamen.

Indikatorer för att följa upp grunduppdraget

Indikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Senaste utfall 2023
Andelen elever som känner sig trygga i gymnasieskolan ska öka, %.	95		94,6	95,3	95,8
Andelen elever med högskoleförberedande respektive yrkesexamen ska öka, %.	91	92	92,1	92	
Andelen ekologiska livsmedel ska öka, %.	44,4	38,8	35,1	35,7	33,9
Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %.	4,5	4,3	4,1	4,3	4,5
1. Andelen elever som lämnar gymnasieskolan med minst betyget E i samtliga kurser ska öka	71,5	71,7	75,8	70,7	
2. Andelen elever på introduktionsprogrammen som går efter 1 års studier vidare till nationellt program, fortsatta studier, arbete eller annan sysselsättning ska öka		36,5	34	39	
3. Andelen elever som slutför anpassad gymnasieskolas nationella program med betyg i samtliga ämnen ska öka	100	79	96	92	
4. Andelen elever som fullföljer sin studieplan utifrån personligt uppsatta mål ska öka	63	67	65	66	

Verksamhetsmätt

Område	Verksamhetsmätt	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Gymnasieskola	Antal elever från kommunen i gymnasieskola	4 045	4 100	4 129	4 332
	Totalt antal elever i Borås Stads gymnasieskolor.	4 362	4 421	4 632	4 675
	Antal individer i Borås Stads kommunala aktivitetsansvar (ej budget-mätt)	335	347		
	Antal elever från andra kommuner.	912	922	940	1 008
	Antal elever hos extern utbildningsanordnare.	621	572	612	665
	Kostnad för kommunal gymnasieskola, kr per elev	107 272	121 053	123 404	137 000
	Elever/lärare i kommunal gymnasieskola (utfall ur Kolada v 12)	12,5	11,9	12	12
Anpassad gymnasieskola	Antal elever från kommunen i anpassad gymnasieskola	65	61	64	92
	Totalt antal elever i Borås Stads anpassade gymnasieskolor	84	83	93	110
	Antal elever från andra kommuner	22	24	26	23
	Kostnad för kommunal anpassad gymnasieskola, kr per elev	490 600	536 750	552 214	490 000
Vuxenutbildning	Komvux på grundläggande nivå, genomsnittligt elevantal	382	313	314	290

Område	Verksamhetsmätt	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
	Komvux på gymnasial nivå, genomsnittligt elevantal (kommunbidrag)	884	706	727	550
	Komvux på gymnasial nivå, genomsnittligt elevantal (externfinansierat)	1 171	1 135	1 150	1 050
	YH (Yrkeshögskolan), genomsnittligt elevantal (externfinansierat)	373	381	396	300
	Komvux i svenska för invandrare, genomsnittligt elevantal, övriga (kommunbidrag)	846	762	728	475
	Komvux i svenska för invandrare, genomsnittligt elevantal, flyktingar (externfinansierat)		82	82	85
	Komvux som anpassad utbildning, genomsnittligt elevantal	94	107	100	100

Investeringar

Bäckängsgymnasiet campus

Bäckängsgymnasiet har behov av ett utökat antal lärosalar med tillhörande grupprum samt vissa specialsalar och lärararbetsrum. Befintligt storkök är underdimensionerat och behöver byggas om och till. Även kapaciteten för matsalsplatser behöver utökas. Att utreda placering av lokaler för dans, teater och musikundervisning ingår även i projektet som beräknas vara klart 2026.

Sven Eriksonsgymnasiet, utökade lokaler

En ny byggnad som innehåller lärosalar, grupprum, lärararbetsrum och studenttorg tillskapas på skolan. Investeringen beräknas vara klar 2025.

Lokalförsörjningsnämnden ansvarar för ovanstående objekt med en total budget på 211 mnkr varav 9,2 mnkr för år 2024.

I investeringsbudgeten har avsatts 2,0 mnkr för inköp av inventarier på grund av utökade lokaler.

Individ- och familjeomsorgsnämnden

Ekonomiskt sammandrag, tkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Intäkter	42 897	26 685	31 606
Kostnader	-40 083	-446 885	-480 356
Nettokostnader	2 814	-420 200	-448 750
Kommunbidrag	365 450	420 200	448 750
Resultat	368 264	0	0
Akkumulerat resultat	0	0	-
Nettoinvesteringar	-	-	-

Ekonomiska förutsättningar

Kommunbidraget för Individ- och familjeomsorgsnämnden budgeteras till 448,8 mnkr för 2024.

Nämndens tillgängliga resurser har fått en allmän förstärkning med 19 mnkr. Individ- och familjeomsorgsnämnden erhåller även kompensation för höjt personalomkostnadspålägg med 1,6 mnkr.

Nämndens grunduppdrag

Individ- och familjeomsorgsnämnden ska fullgöra kommunens uppgifter inom Individ- och familjeomsorgens delområde barn och unga och vuxna samt för ensamkommande barn. Nämnden har även ett kommunövergripande samordningsansvar vad avser boendesituationen för människor som är socialt utsatta och långt ifrån den ordinarie bostadsmarknaden. Programmet mot hemlöshet beskriver en del av nämndens uppdrag inom detta område.

Nämnden har dessutom två av Kommunfullmäktige fastställda samarbetsuppdrag. Ett särskilt samarbetsuppdrag för barn och unga i riskzonen samt ett särskilt samarbetsuppdrag för boendeprocessens mjuka frågor.

Nämnden ska medverka med socialrådgivarkompetens i de familjecentraler som finns och de som kommer att etableras i Borås Stad.

Avhoppverksamheten är ett viktigt uppdrag för nämnden för att stödja personer att bryta med kriminella grupper. Nämnden bedriver ett Mobilt team för unga 13-20 år med missbruk/normbrytande och verksamheten Mini-Maria i samarbete med regionen för unga som har ett missbruk. Nämnden ansvarar även för verksamheten Barnahus i samverkan med regionen, polisen och kommunerna i Borås regionen.

Relationsvårdsenheten med uppdragen Hederssamordning, MIKA-mottagningen (stöd till personer som har sex mot ersättning), Hedersvåld och förtryck ingår sedan januari 2023 i Individ- och Familjeomsorgsnämndens grunduppdrag. Programmet mot hedersrelaterat våld och förtryck anger betydande uppgifter för nämndens verksamhet.

Kommunens huvudmannaskap gäller oavsett om omsorgen drivs i kommunens egen regi eller om den överlämnats till privat utförare.

Indikatorer för att följa upp grunduppdraget

Indikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Senaste utfall 2023
Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %.	7,1	8,4	8	8,1	8,4
Andel anställda som nyttjar Borås Stads friskvårdsbidrag ska öka, %	57,6	54,6	55	64,9	

Verksamhetsmätt

Område	Verksamhetsmätt	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Barn och ungdom 0-20 år	Antal aktualiserade barn och ungdomar	2 519	2 594	2 600	2 600
	Andel aktualiserade av totala antalet 0-20-åringar, %	8,9	9,1	8,9	8,8
	Antal barn och unga med heldygnsinsatser	259	248	230	240
	Antal barn och unga med öppenvårdsinsatser	536	520	550	550
	Antal ensamkommande barn med heldygnsinsatser	10	14	8	8
Vuxen	Antal aktualiserade personer mellan 21-64 år	557	599	600	620
	Andel aktualiserade av totala antalet personer mellan 21-64 år (%)	0,9	0,9	0,7	0,7
	Antal vuxna personer över 20 år med heldygnsinsatser	112	130	105	110
	Antal vuxna personer över 20 år med öppenvårdsinsatser	189	207	200	200

Arbetslivsnämnden

Ekonomiskt sammandrag, tkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Intäkter	130 686	116 929	96 550
Kostnader	-389 874	-370 879	-358 050
Nettokostnader	-259 188	-253 950	-261 500
Kommunbidrag	252 950	253 950	261 500
Resultat	-6 238	0	0
Akkumulerat resultat	3 000	3 000	-
Nettoinvesteringar	-	-	-

Ekonomiska förutsättningar

Kommunbidraget för Arbetslivsnämndens verksamhet budgeteras till 261,5 mnkr 2024.

Arbetslivsnämnden erhåller kompensation för höjt personalomkostnadspålägg med 2,6 mnkr.

Nämndens grunduppdrag

Arbetslivsnämndens grunduppdrag är att fullgöra kommunens arbetsmarknads- och sysselsättningspolitiska insatser. Nämnden ansvarar för att bidra till att motverka arbetslösheten i kommunen genom att verksamheten svarar mot arbetsmarknaden och den enskildes behov.

Nämnden ansvarar för försörjningsstödet och för att nå syftet med att den enskilde ska nå egen försörjning, nämnden arbetar med utredande, aktiverande och arbetsförberedande åtgärder.

Nämnden ansvarar för kommunens insatser och åtgärder vid flyktningmottagning och etableringsinsatser för nyanlända samt har ett samordningsansvar för integration i samhället och på arbetsmarknaden. Dessutom har nämnden även ett samordningsansvar för stadens arbete med nationella minoriteter och Finskt förvaltningsområde.

Nämnden administrerar och finansierar alla Borås Stads feriearbeten.

Nämnden ansvarar för Borås Stads del i Sjuhärads samordningsförbund, där övriga parter är Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Västra Götalandsregionen. Samordningsförbundet beslutar om mål och inriktning för den finansiella samordningen och stödjer samverkan mellan parterna.

Till nämndens uppgifter hör också ansvaret för personligt ombud samt representera Borås Stad när det gäller tolkförmedlingen Väst.

Indikatorer för att följa upp grunduppdraget

Indikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Senaste utfall 2023
Växla bidrag mot lön	78	75	53	63	44
Antal hushåll som får försörjningsstöd i tio månader eller mer under kalenderåret ska minska.	399	407	441	437	427
Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %.	3,5	7,9	5,5	8,4	8,2
Andel anställda som nyttjar Borås Stads friskvårdsbidrag ska öka, %	53,5	40,3	56,5	64,9	
Andelen barn och unga som lever i hushåll med försörjningsstöd ska minska %			2	1	1

Verksamhetsmått

	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Antal hushåll med försörjningsstöd	719	651	700	670
Mottagna flyktingar	140	152	100	125

Sociala omsorgsnämnden

Ekonomiskt sammandrag, tkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Intäkter	133 257	124 733	110 510
Kostnader	-882 834	-926 083	-965 060
Nettokostnader	-749 577	-801 350	-854 550
Kommunbidrag	758 750	801 350	854 550
Resultat	9 173	0	0
Akkumulerat resultat	26 556	26 556	-
Nettoinvesteringar		-500	-3 000

	2025	2026	2027
Uppskattad volymkompensation, mnkr	0,14	0,17	0,24

Ekonomiska förutsättningar

Sociala omsorgsnämndens verksamhet budgeteras till 854,6 mnkr. Nämndens kommunbidrag har förstärkts med 12,6 mnkr avseende dels volymökning del av år för ett nytt gruppboende LSS på Rydsvägen i Gånghester, dels för volymökning inom daglig verksamhet. Nämnden får även en allmän förstärkning med 10 mnkr. I de ekonomiska ramarna erhöll nämnden kompensation för befolkningsförändringar inom vissa delar av verksamheten som bedrivs enligt socialtjänstlagen motsvarande 0,2 mnkr.

Sociala omsorgsnämnden erhåller även kompensation för höjt personalomkostnadspålägg med 4,6 mnkr.

Under 2021 tillkom ett statsbidrag som innebar en långsiktig bred satsning för att säkerställa en god vård och omsorg av äldre personer. Bidraget löper vidare och för Borås Stad motsvarar det 42,5 mnkr år 2024. Bidraget fördelas som tidigare mellan Vård- och Äldrenämnden och Sociala omsorgsnämnden, där Sociala omsorgsnämndens del är 4,0 mnkr.

Nämndens grunduppdrag

Sociala omsorgsnämnden ansvarar för kommunens funktionshinderverksamhet som arbetar med stöd och insatser till enskilda personer som ges enligt Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) eller Socialtjänstlagen (SoL). Nämnden ansvarar även för hälso- och sjukvården för de berörda målgrupperna. I uppdraget ingår dels att utreda och besluta om bistånd och insatser (myndighetsutövning), dels att verkställa och genomföra insatserna. Därutöver har nämnden i uppdrag att arbeta uppsökande och förbyggande.

Nämnden är också en av flera nämnder i Borås Stad som utövar ledningen av hälso- och sjukvården inom sitt verksamhetsområde. Ansvaret för att ge hälso- och sjukvård är delat mellan regionen och kommunen och regleras i ett gemensamt hälso- och sjukvårdsavtal mellan kommunerna i Västra Götaland och Västra Götalandsregionen (VGR).

All verksamhet som bedriver någon form av myndighetsutövning och ger insatser som rör vård och omsorg gentemot enskilda kommuninnevånare ska arbeta för att uppnå kvalitetskrav som regleras i lag och föreskrift.

Nämnden har samarbetsuppdraget för tillgänglighet.

Kommunens huvudmannaskap gäller oavsett om omsorgen drivs i kommunens egen regi eller om den överlämnats till privat utförare.

Indikatorer för att följa upp grunduppdraget

Indikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Senaste utfall 2023
Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %.	8,6	10,7	10,5	10,5	9,9
Andelen brukare som svarar "ja" på frågan "får du bestämma över saker som är viktiga för dig" ska öka (uttryckt i procentsats)					
Andelen brukare som svarar "ja" på frågan "Pratar personalen med dig så att du förstår vad dem menar" ska öka (uttryckt i procentsats)				66,9	62,5

Verksamhetsmätt

Funktionshinderverksamhet LSS

Område	Verksamhetsmätt	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Övergripande	Antal personer med LSS-beslut	901	904	905	905
Personlig assistans	Antal personer med personlig ass enl LSS	62	58	57	57
	Antal personer med personlig ass enl SFB	177	183	183	183
	Antal timmar personlig assistans enl LSS	173 043	163 230	168 000	168 000
	Varav retroaktiva beslut, antal timmar	3 227	4 348	0	0
Daglig verksamhet	Antal personer med beslut om daglig verksamhet	460	475	-	-
	Antal verkställda beslut om daglig verksamhet			443	443
	- varav externt köpta platser enl LOV	94	129	127	127
	- varav externt köpta platser annan kommun	15	10	10	10
Bostad med särskild service för vuxna	Antalet personer med verkställda beslut om boende	324	321	321	321
	- varav externt köpta platser	16	15	12	12

Antal personer med beslut om daglig verksamhet ersätts av antal verkställda beslut om daglig verksamhet

Funktionshinderverksamhet SoL

Område	Verksamhetsmätt	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Övergripande	Antal personer med beviljade insatser	406	429	420	420
Bostad med särskild service	Antal personer med särskilt boende	94	96	94	94
	- varav externt köpta platser	27	25	15	15
	Externt köpta platser med delat betalningsansvar			7	7
Insatser i ordinärt boende	Antal personer med boendestöd	219	227	245	245
	Antal utförda timmar boendestöd	16 180	19 264	18 000	18 000
Sysselsättning enligt SoL	Antal personer med sysselsättning enligt SoL	84	81	85	85
Övrigt	Antal personer med trygghetslarm	67	81	85	85

Investeringar

Idag finns personer som står i kö för att erhålla bostad enligt LSS. Förutom kön finns ett antal bostäder som inte uppfyller kriteriet att vara fullvärdiga och som successivt behöver bytas ut mot fullvärdiga lägenheter.

Rydsvägen LSS

Nybyggnation av en gruppboendestad innehållande fem lägenheter med särskild service enligt lagen om LSS. Placering av boendet är på Rydsvägen i Gånghester och det beräknas vara klart 2024.

Gårda LSS

Nybyggnation av en gruppboendestad med särskild service enligt LSS. Boendet ska innehålla sex lägenheter, lokaliseringen måste omprövas eftersom den tänkta placeringen på Boråsvägen i Dalsjöfors inte är möjlig.

Åshagavägens LSS

Nybyggnation av en gruppboendestad med särskild service enligt LSS innehållande sex lägenheter. Boendet beräknas vara klart 2024 och placeringen är på Åshagavägen i Viskafors.

Gruppboendestad Johannelundsgatan SoL

Ett individuellt provat boende med särskild service enligt SoL. Boendet innehåller 20 lägenheter och beräknas bli klart under 2024.

Hemmansgatan LSS

Nybyggnation av 12 solitära lägenheter med särskild service enligt LSS på Hemmansgatan i Borås. Avsikten är att ersätta inhyrt objekt.

Gruppboendestad LSS (D,E,F,G)

Nybyggnation av en gruppboendestad med 5-6 lägenheter med särskild service enligt LSS. Boendena beräknas vara klara 2025-2027, i dagsläget finns inga tomter klara för bostäderna.

I investeringsplanen 2024-2026 har det avsatts totalt 149 mnkr varav 16 mnkr 2024.

Lokalförsörjningsnämnden ansvarar för dessa objekt.

I investeringsbudgeten har det avsatts 3,0 mnkr för inköp av inventarier vid nybyggnation

Vård- och äldre nämnden

Ekonomiskt sammandrag, tkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Intäkter	196 319	192 944	175 201
Kostnader	-1 641 498	-1 742 194	-1 812 301
Nettokostnader	-1 445 179	-1 549 250	-1 637 100
Kommunbidrag	1 463 550	1 549 250	1 637 100
Resultat	18 371	0	0
Akkumulerat resultat	30 000	30 000	-
Nettoinvesteringar	-	-	-20 000

	2025	2026	2027
Uppskattad volymkompensation, mnkr	13,2	17,0	24,1

Ekonomiska förutsättningar

Kommunbidraget för Vård- och äldre nämndens verksamhet budgeteras till 1 637,1 mnkr. Nämnden har i vårens ekonomiska ramar erhållit kompensation för befolkningsförändringar motsvarande 17,2 mnkr.

Kommunbidraget har fått en allmän förstärkning med 20 mnkr inför 2024. Vård- och äldre nämnden erhåller även kompensation för höjt personalomkostnadspålägg med 11,1 mnkr. Med anledning av att centrala kostnader för distributionscentralen inte kommer att fördelas ut minskas nämndens kommunbidrag med -0,6 mnkr.

Under 2021 tillkom ett statsbidrag som innebar en långsiktig bred satsning för att säkra en god vård och omsorg av äldre personer. Bidraget löper vidare och för Borås Stad motsvarar det 42,5 mnkr år 2024. Bidraget fördelas som tidigare mellan Vård- och äldre nämnden och Sociala omsorgsnämnden, där Vård- och äldre nämndens del är 38,5 mnkr.

Vård- och äldre nämnden får möjlighet att använda delar av de medel som finns avsatta för driften av vård- och omsorgsboendet Kristinegränd 2025 som startkostnader 2024. Nämnden ska redovisa sina förmodade kostnader till Kommunstyrelsen våren 2024.

Nämndens grunduppdrag

Vård- och äldregruppen ansvarar för kommunens uppgifter inom socialtjänsten vad avser omsorg om personer över 18 år med fysisk funktionsnedsättning, somatisk sjukdom eller demenssjukdom som har behov av bistånd i form av hemtjänst, vård- och omsorgsboende, korttidsvistelse, dagverksamhet, trygghetslarm och anhörigstöd.

Vård- och äldregruppen ansvarar för den kommunala hälso- och sjukvården inom sitt verksamhetsområde. En god vård ska kunna ges överallt där det bedrivs hälso- och sjukvårdsverksamhet, såväl i ordinärt boende som på vård- och omsorgsboende.

I nämndens uppgifter ingår förebyggande hälsoarbete för äldre. Vård- och äldregruppen ansvarar för biståndsbedömt anhörigstöd till nämndens målgrupp, men också för icke biståndsbedömt anhörigstöd i Borås Stad vilket även omfattar barn och unga under 18 år.

Nämnden ansvarar för handläggning av bostadsanpassningsbidrag oavsett ålder.

Nämnden ansvarar för kost-, lokalvård- och vaktmästeriorganisationen inom sitt verksamhetsområde, med undantag för de uppgifter som åvilar Kommunstyrelsen.

Kommunens huvudmannaskap gäller oavsett om omsorgen drivs i kommunens egen regi eller om den överlämnats till privat utförare.

Indikatorer för att följa upp grunduppdraget

Indikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Senaste utfall 2023
Antalet genomförda förebyggande hembesök ska öka				53	
Antal personer som en hemtjänsttagare möter, antal/14 dagar ska minska (medelvärde)	17	16	16	16	16
Andel personer 75 år och äldre i särskilt boende som behandlats med minst ett av sex olämpliga läkemedel, ska minska %	12,4	11,3	8,2	8	7,6
Väntetiden till vård- och omsorgsboende ska minska				99	113
Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %	9,9	12	10,5	10,1	9,7
Personalomsättningen ska minska, %			8,8	10,9	

Verksamhetsmått

Område	Verksamhetsmått	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Insatser i ordinärt boende	Antal brukare med hemtjänst, väf	3 055	3 127	3 310	3 360
	Tid som utförs i egen regi hos brukare, timmar väf	489 190	523 494	558 000	561 000
	Tid som utförs av privat utförare hos brukare enligt hemtjänstvalet, timmar väf	80 185	88 407	95 000	105 000
	Antal utförda hemtjänsttimmar hos brukare, väf	569 375	611 901	653 000	666 000
Vård- och omsorgsboende	Totalt antal platser	866	868	869	874
	Antal platser i egen regi	711	732	714	719
	Antal entreprenadplatser	155	134	155	155
	Antal belagda platser på vård- och omsorgsboende	834	848	848	856
Korttidsvård	Antal korttidsplatser	67	67	82	82
	Antal belagda korttidsplatser	63	73	82	82
Hälso- och sjukvård	Pågående HSL åtaganden	2 420	2 355	2 500	2 500
Förebyggande	Totalt antal belagda dagar på biståndsbedömd dagverksamhet	10 263	10 508	11 600	11 600

Investeringar

Kristinegränd vård- och omsorgsboende

Nybyggnation av ett vård- och omsorgsboende på 73 platser. Boendet är lokaliserat till tomten för befintliga Kristinegården förskola och beräknas vara klart i början av 2025.

I investeringsplanen avsätts totalt 190 mnkr varav 89 mnkr 2024.

Lokalförsörjningsnämnden ansvarar för objektet.

Vård- och omsorgsboende 2

Nybyggnation av ett vård- och omsorgsboende med 70-90 platser. Boendet är lokaliserat utmed Trandaredsgatan. I investeringsplanen avsätts totalt 215 mnkr varav 0,5 mnkr 2024

I investeringsbudgeten har avsatts 30 mnkr för inventarier till Kristinegränd vård- och omsorgsboende, varav 20 mnkr 2024.

Finansiering

Ekonomiskt sammandrag, tkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Intäkter	673 898	872 808	1 022 169
Kostnader	-523 565	-641 328	-798 503
Nettointäkter	150 333	231 480	223 666

Verksamhetsbeskrivning

För att tydliggöra nämndernas ekonomiska ansvar och för att redovisningen skall bli rättvisande, belastas de olika verksamheterna med vissa kalkylmässiga kostnader, främst kostnader för pensioner och för det kapital som användes i verksamheten. Motsvarande belopp redovisas som intäkt under huvudprogrammet Finansiering.

Kostnaderna för under året intjänade pensionsrätter påförs nämnderna med ett pålägg på personalkostnaderna. Detta pålägg är en så kallad kalkylmässig kostnad hos nämnderna och redovisas som en intäkt under Finansieringsprogrammet. De verkliga pensionskostnaderna redovisas enligt den så kallade blandmodellen och består dels av utbetalningar av t o m 1997-12-31 intjänade pensioner och dels av årets intjänade pensionsförmåner.

För att stimulera till en effektiv kapitalanvändning belastas nämnderna med kostnader för det kapital som bundits i verksamheten i form av kapitalkostnader för utnyttjade materiella anläggningstillgångar. Kommunen tillämpar fr.o.m. 2017 den så kallade raka metoden som innebär att kapitalkostnaderna beräknas som årlig avskrivning och räntekostnad baserad på bokfört värde vid årets början. Internräntan, som rekommenderas av SKR, föreslås fastställas till 2,5 % för 2024 vilket är en höjning med 1,25% -enheter jämfört med 2023. Kapitalkostnaderna belastar nämnderna normalt fr.o.m. budgetåret året efter det att investeringen skett.

Ekonomiska förutsättningar 2024

Intjänade pensionsförmåner har beräknats till 585,7 mnkr, som finansieras med ett påslag på 14,20 % inklusive löneskatt på lönesumman. Den avgiftsbestämda delen av ålderspensionen, i genomsnitt 7,2 % av lönesumman, avsätts individuellt medan 5,2 % avser förmånsbestämd ålderspension för inkomster över 7,5 inkomstbasbelopp. För den individuellt avsatta delen av pensionen budgeteras 367,9 mnkr medan den förmånsbestämda delen beräknas uppgå till 266,4 mnkr. Kostnaden för utbetalningarna av t o m 1997-12-31 intjänade pensioner inom ansvarsförbindelsen är budgeterad till 137,4 mnkr.

De interna kapitalkostnaderna för utnyttjade anläggningstillgångar har beräknats till 420,0 mnkr, varav 35,0 mnkr avser investeringar under 2023. I de fall kommunen förhyr sådana särskilda boendeformer som anges i Socialtjänstlagen och Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, erhålls ett särskilt momsstatsbidrag på 18 % av hyreskostnaden. Momsstatsbidraget är beräknat till 13,0 mnkr.

Sammantaget är årets pensionskostnader budgeterade till 793,2 mnkr. Nämnderna har i kalkylmässiga kapital- och pensionskostnader med mera påförts 1 005,7 mnkr, som här neutraliseras genom en intäkt med samma belopp. Tillsammans med 13,0 mnkr i ersättning för viss mervärdesskatt, ökning av semesterlöneskulden, 7,0 mnkr och övriga poster med nettointäkt 5,2 mnkr uppgår de beräknade nettointäkterna under finansieringsprogrammet till 223,7 mnkr.

Kommunfullmäktiges beslut

I driftbudgeten anvisas normalt nämnderna ett anslag eller kommunbidrag. I investeringsbudgeten anvisas anslag antingen direkt i budgeten eller genom särskilda fullmäktigebeslut. I de fall anslag anvisas direkt i budgeten har detta särskilt markerats i investeringsbudgeten med "B".

Kommunfullmäktige skall förutom kommunbidragen och investeringsanslagen fatta särskilda beslut om skattesatsen samt fastställa ett antal taxor och avgifter. I vissa fall redovisas förändringar i taxor och avgifter i budgeten, i vissa fall redovisas hela taxan i form av särskilda bilagor.

Enligt av Kommunfullmäktige fastställda ”Riktlinjer för finansverksamheten Borås Kommunkoncern” skall Kommunfullmäktige årligen besluta om en ram för kommunkoncernens externa upplåning, samt besluta om en ram för kommunens egen upplåning. All upplåning i kommunkoncernen ska inrymmas inom de av Kommunfullmäktige beslutade ramarna och samordnas genom internbanken, som enligt riktlinjerna ska finnas under Kommunstyrelsen. I riktlinjerna framgår även att finansiell leasing i kommunkoncernen jämföras med upplåning. För 2024 föreslås en låneram för kommunens egna behov på 500 mnkr. Borås Stads vagnparks- finansiering sker genom finansiell leasing, vilket innebär att en ram för egen nyupplåning behövs samt att övrig belåning behöver göras i Borås Stad. För förmedlade lån till de kommunala bolagen föreslås Kommunstyrelsen bemyndigas att uppta nya lån upp till en ram på 600 mnkr. Kommunstyrelsen föreslås även få bemyndigande att omsätta befintliga lån, d v s låna upp belopp motsvarande belopp på de lån som förfaller till betalning.

Kommunstyrelsen har sedan länge bemyndigats att i Kommunfullmäktiges ställe fatta beslut om investeringsanslag. En förutsättning för bemyndigandet är att projekten ifråga är medtagna i investeringsbudgeten och till såväl innehåll som utgifter och inkomster följer vad som angivits i budgeten och inte avviker med mer än 10 mnkr eller 15 %.

Kommunstyrelsen föreslår att Kommunstyrelsen också bemyndigas att besluta om tilläggsanslag för oförutsedda kostnader och utgifter för sammanlagt högst 5 000 000 kr. Kommunstyrelsen föreslås också bemyndigas att besluta om fastighetsförvärv och fastighetsförsäljningar intill ett belopp på högst 10 000 000 kr per förvärv/försäljning. Ärenden av principiell betydelse förutsätts dock prövas av Kommunfullmäktige oavsett belopp.

Kommunstyrelsen föreslås liksom föregående år också bemyndigas att besluta om dels förbud mot återbesättande av vakanta tjänster, dels placering av övertalig personal på vakanta tjänster.

Kommunfullmäktige beslutar

- att i driftbudgeten bevilja nämnderna följande kommunbidrag (kr)

Kommunfullmäktige	17 400 000
Revisorskollegiet	6 700 000
Kommunstyrelsen	
- stadsledningskansliet	182 950 000
- kommungemensam verksamhet	142 400 000
Valnämnden	10 350 000
Lokalförsörjningsnämnden	41 550 000
Fritids- och folkhälsonämnden	
- fritid och folkhälsa	296 850 000
- föreningsbidrag	46 800 000
Servicenämnden	0
Samhällsbyggnadsnämnden	42 450 000
Tekniska nämnden	
- väghållning skog parker	198 700 000

- persontransporter	92 550 000
Miljö- och konsumentnämnden	32 000 000
Kulturnämnden	218 250 000
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	696 150 000
Arbetslivsnämnden	261 500 000
Sociala omsorgsnämnden	854 550 000
Överförmyndarnämnden	9 900 000
Förskolenämnden	924 150 000
Grundskolenämnden	1 840 350 000
Individ- och familjeomsorgsnämnden	448 750 000
Vård- och äldreomsorgsnämnden	1 637 100 000

- att investeringsbudgeten skall ligga till huvudsaklig grund för kommunens investeringsverksamhet under perioden 2024-2026, varvid anslag i budgeten för år 2024 beviljas i enlighet med vad som särskilt markerats.
- att bemyndiga Kommunstyrelsen att godkänna och besluta om anslag till de projekt som upptagits i investeringsbudgeten under förutsättning att utgiften för respektive projekt inte överstiger vad som avsatts i budgeten med mer än 10 000 000 kr eller 15 %.
- att fastställa skattesatsen för år 2024 till 21:31 %.
- att fastställa nedanstående taxor och avgifter samt prisförändringar i enlighet med särskilda bilagor:
  - Bilaga A Taxa för Samhällsbyggnadsnämndens verksamhet
  - Bilaga B Taxa för Tekniska nämndens verksamhet
  - Bilaga C Taxa för förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet
  - Bilaga D Taxa för prövning och tillsyn inom miljöbalkens område samt marknadskontroll
  - Bilaga E Taxa för bostad med särskild service för barn och ungdomar enligt 9 § 8 LSS
  - Bilaga F Taxa för vård och omsorg om äldre och personer med funktionsnedsättning
  - Bilaga G Taxa för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet inom livsmedelsområdet
  - Bilaga H Taxa för tillsyn och prövning enligt alkohollagen
  - Bilaga I Taxa för tillsyn enligt lag om sprängämnesprekursorer
  - Bilaga J Taxa för tillsyn enligt strålskyddslagen
  - Bilaga K Taxa för prövning enligt lagen om handel med vissa receptfria läkemedel
  - Bilaga L Taxa för tillstånd och prövning enligt lagen om tobak och liknande produkter
  - Bilaga M Taxa för tillsyn och prövning enligt lagen om tobaksfria nikotinprodukter
  - Bilaga N Taxa för uppdragsverksamhet inom Miljö- och konsumentnämndens ansvarsområden
-
- att lämna övriga taxor som skall beslutas av Kommunfullmäktige oförändrade under år 2024 förutom Återvinningstaxan och VA-taxan som läggs fram som särskilda ärenden.

• att bemyndiga Kommunstyrelsen att under 2024 ha rätt att omsätta lån, dvs låna upp belopp motsvarande belopp på de lån som förfaller till betalning under 2024.

- att bemyndiga Kommunstyrelsen att under 2024 ha rätt att nyupplåna, dvs öka kommunens skulder under

- att bemyndiga Kommunstyrelsen att besluta om smärre fastighetsförvärv och fastighetsförsäljningar intill ett belopp på högst 10 000 000 kr per ärende.
- att bemyndiga Kommunstyrelsen att besluta om fördelning av avsatta medel uppgående till högst 2 000 000 kr till stöd för lokal utveckling.
- att bemyndiga Kommunstyrelsen att besluta om fördelning av avsatta medel uppgående till högst 55 000 000 kr avseende ej uttagna internhyror.
- att bemyndiga Kommunstyrelsen att besluta om fördelning av statsbidrag avseende maxtaxa inom barnomsorgen till Förskolenämnden och Grundskolenämnden.
- att bemyndiga Kommunstyrelsen att besluta om förbud mot återbesättande av vakanta tjänster.
- att bemyndiga Kommunstyrelsen att placera övertalig personal på vakanta tjänster.
- att bemyndiga Kommunstyrelsen att verkställa återstående budgetförändringar som konsekvens av redan fattade beslut inom samhällsbyggnadsprocessen.
- att Resultatutjämningsreserven RUR alltid får användas vid ett negativt resultat för Borås Stad.
- att i övrigt fastställa upprättat förslag till budget för år 2024.
- att redovisade anmälningsärenden läggs till handlingarna.

KOMMUNSTYRELSEN

Ulf Olsson

Kommunstyrelsens
ordförande

Roger Cardell

Budgetchef

